

zeruko ARGIA

IDAZKOLA TA BANAKOLA: OKENDO, 22 - SAN SEBASTIAN - TEL. 426666 - PREZIOA: 6 PEZETA

NON ZER

- NAZIO ARTEKO UNEA 4 garrenean
- ELIZA BIZI DA 13 garrenean
- EUSKAL ERRIETATIK 14 garrenean
- KULTURA GAIAK 15 garrenean
- ZARAUZKO JAIK 5-6-7 garrenetan
- AZKOITIAKO JAIK 8-9-10 garrenetan
- SORALUZKO JAIK 11-12 garrenetan

Mao, gero eta indartsuago

«Kultura iraultzak» Txina osoa misterio giroan sartu zuen. Gero jakin dugu rusozaleek agintaritzatik kanpora irten behar izan dutela. Geroago, Nixon Pekinera joan-atorri bat egitekoa dela.

Zer esan nahi dute dato hauek? Ez eta iraultzaren izenean ere, Txina ez dagoela bakardadean irauteko egin. Bere lurraldearen arabera, toki zabala bat behar zuen nazio-arteko jolas lekuan. Eta toki hori abaltzen ari zaio. «Politika realista»ren ondorenak dira Txinak bereganatzen ari dan hiru puntu hauek: ONUko jarlekuetan eseritzea, USArekiko harremanak ugartzea eta URSS-USA biok osatzen duten indarra haustea.

URSS eta USArekiko arteko konponketek betse hirugarren baten tartekotauna beharko dute. Europa Elkartua eta Japoni bera ere, maila berean laster izango ditugu. Bi blokeok, bost bihurtuko dira.

Blokeen ugartze honek haundien agintaritza mugatuko du, baina bost jauntxo horien mahaia horritzen, lan gehiago egin behar izango dute beste guztiek.

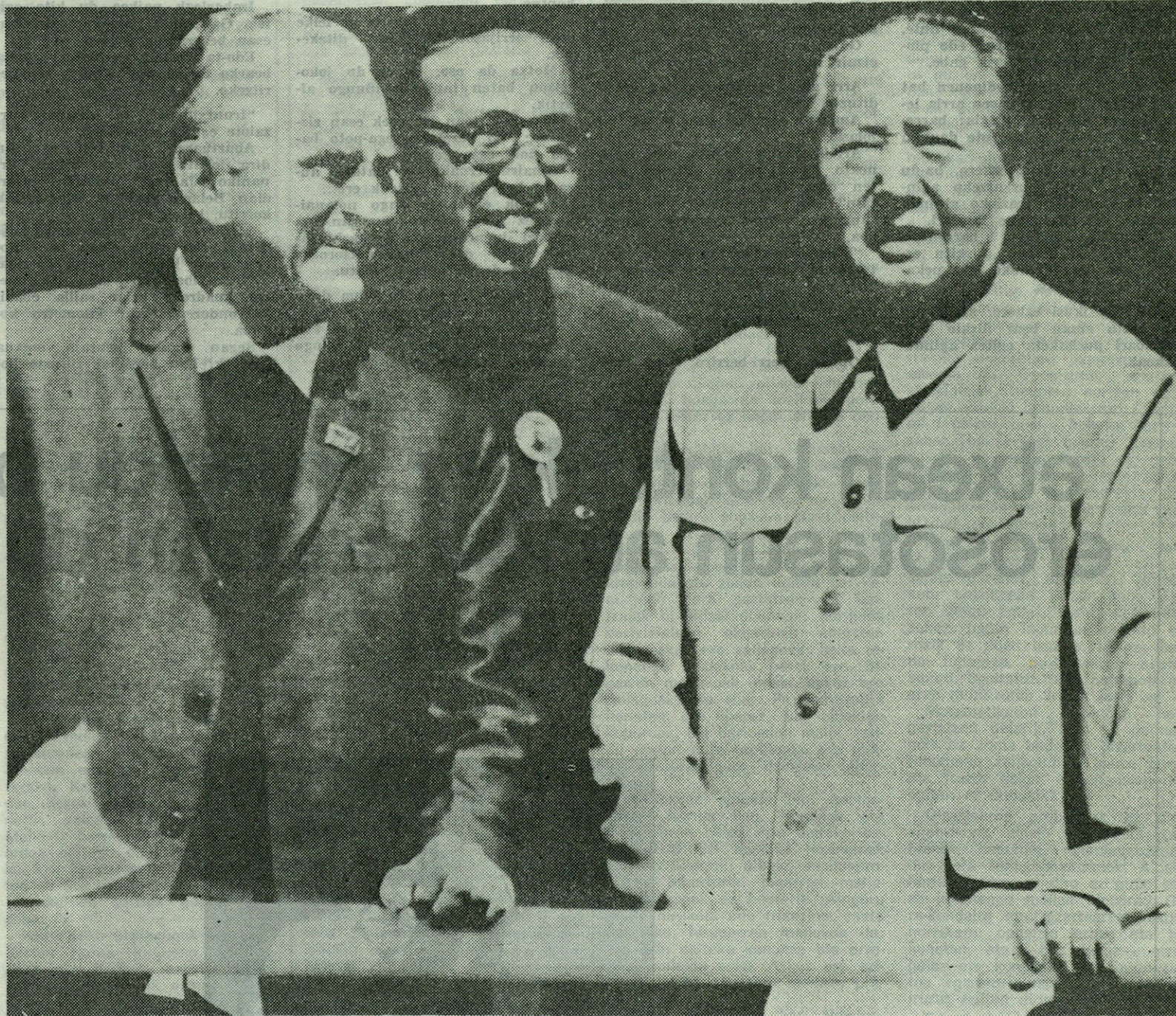
Blokeen politikak ez du ondoren onuragarrikerik ekarri. Blokeen politikak gehiago indartu ditu bloke bakoitzaren buru diren Estatuak. Blokeen aldeko konpetentzi giro herri atzeratuen aldeko izango zela zioten batzuek. Baina halakorik ezta gertatu.

Hirugarren munduak aurrera egin zezan, etzaio gehienik eskeintzen zuenari eskua luzatu. Zerbait lortu nahi zuena bere askatasuna saldu beharrean aurkitzen da, ezer gutxiren truke... aberastasun gehienak bi haundien etxeak sendotzeko baizik ez baitira erabili.

Txina bide berriei lotu zaio. Dutarik gabe, jokabide horretatik, abantail haundiak aterako ditu. Formosa, lasa-lasai eskuratuko du eta Txina Aundiak, gerora, bere batasuna egiñik izango du. Harreman ekonomikoak bere ekonomia osatzeko, ongarri izango zaizkio. Gaiñera, URSS-USA frentea ezta hain beldurgarri agertuko.

Herria ere prest dago Amerikarekin hasi duen harremanen esan nahia ulertzeko.

Bide batez, honela, Amerikarren ahuleziaz baliatzeko erraztasun

Argazkian, Edgar Snow (Txina ondoen ezagutzen duen amerikarra) eta Mao Lehendakaria (erdian, itzulari edo interpretea). Edgar Snow Mao eta Txu En-lairen laguna da. 1970ko abenduan elkar ikusi dute azkenik.

haundiagoa izango dute txinoek. Rusiak berak ere ez ote zuen bide berdinetik jo?

Dena dela, Txinak ez du hain besteko erraztasunik ukango, Vietnam eta Koreakoen eskabideei erantzuteko.

Blokeen arteko politika, Bengalak eta Txinaren barrutian sartzen ez diren herriek jasan beharko du-

te. Halatsu, Ego-Amerikako herriek eta Europa Sartaldekoek ere, Txinaren shauvinismoa haundituz dijoan arabera, bere barrutian eroriko direnak nola irtengo diran jakin beharko litzake.

Horiek horrela, mundu honetako zapaltzaile egiturak aldatzeko erai-ki nahi den teoriak ez du praktika-aren aldetik laguntza haundirik jasoko.

Menperatutako herrietako gizonen egoera aldatzeko, ez dirudi inondik argi izpi Txinak, bere irten bidea aurkituko du, baina nondik eta nola? Hot, noren bizkar?

Harengan jarri zen itxaropena itzaltzen hasirik da. Indotxinako herrien artean dagoen borrokak aski zaila egingen du Txinaren agintaritzan. Txinaren morroi egotea ezta batere beren gustoko izango,

alegia. Halaz guztiz ere Txinaren interesek herri apal hauenak baino pisu gehiago lukete, inolaz ere.

Konpromisoz egingo den pakea heldu da. Noiz arte eta zein kondiziotan, ordea?

Hori da herri zapalduetako hainbat eta hainbat giza-emakumek galdetzen dutena.

Txomin I.

NERE BORDATXOTIK

DANETIK ZERBAIT

Astiasun bizi dan "Paskueltoso" ta Oiatzungo "Usategieta" lenen-goa, jokoia eginda daude

Amairu arruako arri kuadroekin neurtuko dituzte almenak. Kilota-ra bihurturik, 162 kilo ta erdi dira. Ba-da zerbait!

Iraillaren 26-garren egunean dira jokatzeak. Oraindik ez da-kigu nun.

"Paskueltosorok" aukeratutako tokiak: Tolosa ta Astiasuko plazak.

"Usategietak" aukeratuak: Donostiko Anoeta ta Azpeitiko plaza.

Kondiziorik onenak nun eskeintzen dituzten, araxe joango dira.

Amarna milla duro jokatzen dituzte alde bakoitzetik.

Joko-papera egin zuten egunean bosna milla duro jarri zituzten Jose Antonio Lopetegi "Agerre" bigarrenaren eskuetan dirujasotzaillea ura dalarik.

Amarna minutuko iru ekinaldi, iru tanda, egingo ditu indartsu bakoitzak.

Arriak arri-uts izan bear dute, barrenean burnirik berun edo plomorik eta gainontzekorik gabe.

Bietakoren batek irudipenen bat artu lezake. Kontrarioaren arria legezkoa ez ote dan, alegia; barrenealdean zerbait sartua ote daukan arria ez dana.

Alakorik pentsatu ezker, ba-du eskubidea arria puskatzeko agindua emateko. Federazioko gizonen aurrean egingo litzake lan ori.

Puskaketa eginik, barrenean arria ez dan zerbait aurkitu ezker joko osoa galduko luke pekatu ori egindakoak.

arria zala ikusi ezker, amar milla peza eman bear dizkio kontrarioari puskaketa egitea agindutakoak.

Gaiñera, arripuskaketa, jokoia bukatuta andik amabost minutu baiño len egin bear da.

Ogeitalau ontzako gorakoa duten arriak erabiliko dituzte.

Laguntzaille bat izango du indartsu bakoitzak. Arria jarri ta erlojerotza egin bearko ditu onek.

Beren juezak ere izendatuko dituzte ta baita biek ontzat emandako juez nagusi bat ere.

Arrijasotzearen berri ondo da Baiña, puskatuta gero legezko kien gizona izango da; federazioren agiri edo fitxa berekin duena. Itza batean esanik, arrijasotzaillea.

Danen gaiñetik, karguartzaille zorrotz, Gipuzkoako Federazioa.

Drogarik artzea ez dute zillegi, ez dute libre. Bear diran neurri danak artuko ditu federazioak olakorik gerta ez dedin.

Norbaitek joko onen atzerapena eskatuko balu, augatik edo origatik, atzeratzen duen egun bakoitzeko 500 peza eman bear dizkio kontrarioari.

Gaixotzerik eta min artzerik etzaie komeni, beraz.

Arri aundi ta astunak aukeratu dituzte, bai.

Amairu arruara ezker ez da jolasa.

Arrijasotzaille batzuk arri astunekin nabarmentzen diranak izaten dira. Oietakoak ditugu "Urtain" eta "Endañeta"; oietakoa zan, bizi zalarik, "Agerre" lenen-goa.

"Usategieta", orainartekoan, arri txikiekin ibili izan da. Zortzi ta bederatzi arruako zilindroak ziran bere gogozkoak. Aiekin marka bikaifian ba-dauzka eginak oiartzuar onek.

Opizioa berri-berriro ikasi bear

orain, aukeratu duten arria ain desberdina izanik.

Alde ikaragarria baitago zortzi ta bederatzi arruako zilindrotik amairu arruako kuadrora.

Ba-dakit "Usategieta" Itziarren bizi dala. An egiten ditu bere saioak, entrenamentuak, "Soarteren" anaia baten arduraean.

"Soarteren" anaia maixua da arrijasotzailleak ezitzen, zailtzen eta prestatzen.

Ez det pentsatzen "Paskueltoso" txikia Astiasutik mugituko danik.

Eleuterio Tapia segalari sonatuaren baserrian bizi da aspaldiko urtetan. Ura izango du orain ere gidari.

Ditekena da, ordea, beste erakusleren batek bixitatzea ere.

"Paskueltosorok" ez du lenengo aldia arri auekin. "Usategieta" baiño oltuago dago auekin burrukatzen.

Arrigarria da "Paskueltosoren" kontua.

Aren gorpuzkera ikusita ez leike esan arrijasotzaillea izan ditekunik.

Motxa da oso, ta ez du jokogizon baten tankerik iñungo aldetik.

Beingo batean itz auek esan zizkidan: "Ni bezelako sega-poto batek nola egin geiago".

Amairu arruako arri batekin aurtu bear duela esateak ere...

Lendik erakutsia dago nolanaikoa ez dala. Galdu duenean eta irabazi duenean, beti itxurazko lanak egin ditu "Paskueltosorok"; iñoiz ez da lotsagarri geratu.

Ikaragarritzko aria ta tema dago bi gizon auen artean.

Amarna milla duroko jokoia txikiegia dala pentsatzen det egingo dituzten gastuak ordaintzeko.

Segalariak Iturrioz-en

Joko-gizonak asko kostatzen dira orain, eta erriz kanpora irten ezker geiago.

Irabazleak naikoa du kito egitea. Galtzaillea nola geratuko dan esan bearrik ez dago.

Edo-ta bestela, jendetza aundia bearko du plazan okerrak erremertzeko.

"Iruntxiberri" ta Aierberri ari zaiote eguna inguratzen.

Abuztuaren 22-garren egunean dira jokatzeak azio bitara, Ernaniko "Jauregi" baserriko belardian, Belarra ebaki ta kilometroak korritu, beren egitekoa.

Aierberen lana: milla metro kuadroko belar sailla ebaki, ta, ondoren, amar kilometro egin korrika.

"Iruntxiberriren" lana: 900 metro kuadroko belar sailla ebaki, ta, ondoren, amar kilometro korrika.

Segan dauka bentaja emana Aierbek. Lan berdiñak dituzte ko-

rrika: amarna kilometro.

Belardian bertan egingo da korrikarako uztaila. An ba-dago denerako tokia.

Segan ari diran denboran, zorroztutako erremintak emango zaizkie eskuetara. Alboan arraiztailleak izango dituztela adierazten digu onek.

Joko au irabazi nai badu, Aierbek, nere ustez, segarekin dauzka lan aundiak egin bearrak; artan atera bear dio alde aundia aiar txikiari.

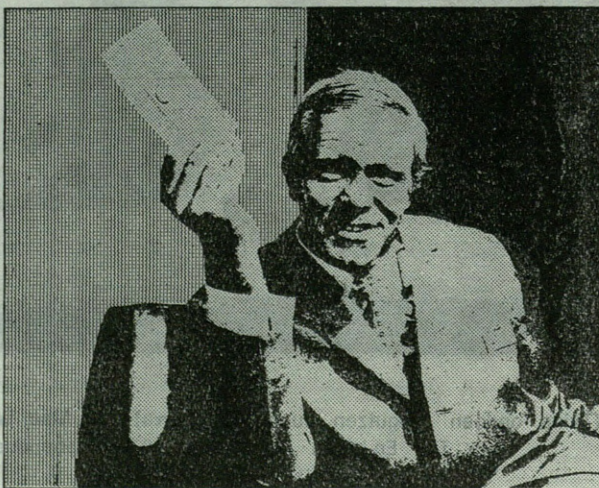
Korrika bateratsu asten badira oso gaizki ibili bearra dago.

Ez dezagun aztu "Iruntxiberrik" baiño eun metro kuadro geiagoko sailla daukala ebaki bearra. Bentaja emate ori ez da ona izaten askotan.

Dana dala, tirriki-tarraka polita ikusi bearrean izango gera, Jau-nak nai badu.

BASARRI

etxean konturik ez ordaindu bea'ak erosotasun aundia sortzen du noski igañi ?

Gaur egun guztiok oso lanpetuak gabiltzkizute. Ori dalata ezin galdu une txikirik ere. Eten gabe ate-joka norbait. Argi-ordaintzea dala, urrutizkin, gasa, ikastola ta abar askotan nekagarri: burubelarri zabiltzalako, etxean iñor ez dagolako edo une artan ez dagokizulako. Baiña orra guk erosotasuna eskeiñi. Donosti'ko Aurrezki kutxa Munizipalean zabaldu zazu kontu irikia eta biali oneraxe ordain bearreko danak. Aurrezki Kutxa'k egingo dizkizu guztiak eta baita agiriak etxera zintzo asko biali ere. **Erabili Donosti'ko Aurrezki Kutxa'k eskeintzen dizun erreztasuna.**

**DONOSTI'KO
AURREZKI KUTXA
MUNIZIPALA'K**

ELIZAREN OIÑA- RRIZKO LEGE-GAIA

Arrotz gertatzen dira burrukan dabilten euskaldun askoren-tzat Eliza eta Elizaren arazoak. Ajola gutxi zaie askori Erroma aldean maniatu den Lege-gai onetaz. Nonbait beste zeregin bat-zuk aztoratzen gaituzte.

Dena dela, Lege berri bat, Elizaren gaiñontzeko lege guzien-tzat oiñarri izango den lege berri bat, eratzen jardun da ortarako izendatutako batzorde bat, bost urte auetan.

Kristau erriak onartzea nahi luke ainbeste buruaustez molda-tutako Lege-gaia. Obeto esanda Lege bihurtzea nahi lukete kristau-erria jabetzerako. Orregatik ez diote ezereen berri eman. Eta orre-gatik gotzaieri ere aztertzeoko betarik gabe erakutsi zaie.

Baia gaur ez da erraz isilik gordetzea. Eizaren zai dagoen katuaren antzera zai daude albistariak ere berriak jakiteko eta zabaltzeko. Atzeman dute zuluoren batean Lege-gai au ere.

Eta sortu da eztabaida. Iñolaz ere sortzerik nahi etzan ezta-baida. Aita Santuak irakurri ondoren munduko gotzaiek, pentsa-tzeko betarik gabe, txaloka onartzea nahi zen legea kolokan jarri da.

Kristau erriak ez du onartu guzientzat den lege bat isilka-misilka egitea. Ez du onartu aztertzeoko eta eztabaidatzeko astirik gabe lege bihurtu nahi izatea. Min artu du osteria umetzat ar-tzearekin.

Kristau erriaren iritzi eta erabakirik gabe jarri nahi izan dute kristau erriak bete behar duen legea. Baiezkoa kendu nahi izan zaie gotzaieri beren eliz-barrutietako apaiz eta kristaueri, ikas-tetxeetako teologo eta lege-gizonari galdetzeko betarik gabe.

Jakintsuek diotenez konzilioan sortu zen asmo au konzilioaren azal eta mamiaren aurka burutu da. Estadu baten antzeko elkarte indartsua bezala azaltzen da berriro Eliza. Bi zatitan banatzen du Eliza, lehen bezalaxe: elizgizonak eta eliztarrak. Jainkoaren Erria «societas perfectaren» itzalean galtzen da osteria.

Ez dio eskerrik ematen gaur Eliza Espirituak ari duen lanari. Ez du aitortzen behar bezala Espirituaren eragiña. Lorrean ipiñi nahi luke bizi-inder ori guzia.

Ez dirudi Elizaren oiñarri-oiñarriko lege nagusia Ebanjelioa da-nik. Lotzen duen lege otz eta nagi baten bila jardun direla dirudi. Ez dirudi Elizak bizi, arnas, eragile, espiritu izan behar duenik.

Ez dute ikasi nonbait, lege-gai oi eratzen jardun direnak, Eli-zan aginteak eta legeak sinestunen elkartearen serbitzuan egon behar dutela. Kristau erriak ez duela agintea eta auen legeak serbitzeko bizi behar. Kristau erriak munduaren serbitzu leial eta apalean bizi behar duela.

Eta agintea eta legeak, eginkizun ori betetzen laguntzen dion neurrian bakarrik behar dituela.

BAZTANDARREN BILTZARRA ELIZONDON

Urtero bezela, Abuztuaren lehen egunean, lizondo nafar herrian Baz-tandarren Biltzarra ospatu zen. Ho-nen berri nik baino hobeki eman-go dizue bertako idazle dan Izeta jauna langile azkarra.

Hala eta guztiz ere, egun horre-tan bertan gertatu ginenez geroz, zerbait esan beharrezkorik bada-goela derizkiot. Izan ere hain jaial-di bikain eta alaia izanik bere egi-tekoa bete dezan zerbait falta zai-o-la esango genduke.

Milaka eta milaka pertsona, era guztitakoak, bertako eta kanpo-koak, euskaldun eta arrotzak, bil-du ziren Elizondon. Dantzari talde ugariak, txistulariek bere eginbi-dea ongi baino hobeki bete zuten. Bertan agertu ziren gupil edo ka-rrozak ere bazuten esan nahirik guztiontzat. Eguerdian berriz, be-rebiziko bazkaria antolatu zuten... Honetan, benetan txalotu beharrez-koa dugu baztandar gazteria.

Baina ez omen da akatsik gabe-ko egintzarik eta, nik ere, salatzaile antzo, bertan gertatua ozenki salatu eta denuntziatu nahi nuke: ARREN EUSKALDUNOK, BAZTAN-DARROK, ASKI DA...

Goizeko jardunaren ondorenean herriko seme eta agintari bazka-rian bildu ziren pelota lekuaren al-boan dagoen itzalpean. Mutilak, nes-ka eta mutilak esan nahi dut, oso ondo eta trebe serbitu zuten baz-karia. Gero, mikrofonoa han ze-goenez geroz bertan jaialdi gisan edo sortzikote batek bere abesti saioari ekin zion. Txalotuak izan ziren.

Geroxeago, eta Iñaki Beobide aur-kezle zelarik, han igo zitzaigun jaun bat (bere izenik eta deiturarik ez dut ezagutzen), eta izkirimi batzuk kontatu zizkigun, eta oso egoki kontatu ere. Baina geroxeago, eus-keraz ulertzen etzutenentzat ipui bear berak kontatu zizkigun ER-DERA LOTSAGARRIAN...

Ez, ezin genezake horrelakorik ontzat eman... Ezin genezake, ino-laz ere, han jalkitako txalorik onar-tu. ARREN, EUSKALDUNOK, NOIZ ESNATUKO OTE GERA?

Orain dela urte batzuk, Donos-tiako Seminarioan, horrelako jar-dunak zirela bide, entzun zituan bereak eta bi. Eta orain gure lottsagarrikeria aurrez-aurre dakusagu. Euskaldunok arrote, kaiku eta ezja-kin bagina bezelaxe... Noiz arte?

Nazkagarria benetan jaun honen jarduna, nazkagarria han geunden guztion, jokabidea. Batzuek txalotu zuten erdera saio zitela, besteak isildu ziren, eta besteek ez gen-duen jardun hori galeratzeko... izan.

Guztiok gaituzue pekatari... Bai-na arren, Euskal Herriko euskal edo erdal festa guztietan ez dezala ho-rrelako inork parterik har... Nahi-koa da... Gehiegi...

Humore merke hori lehenbaile-hen jaurti behar dugu gugandik. Gure kontura farre egiten dutela-rik, txalotzen ditugu gainera... Eli-zondoko Baztandarren Biltzarrak ez du irabazi handirik jasoko horre-lakoan ibilerak direla bide.

Gainontzean, egun honetaz, zer esan? Antolatzaileen helburua egun gogoangarri eta alaitua gertatzea baldin bada, ongi lortu zutela esan behar... Baina, horrelago jaialdiek ez die Euskal Herriari on handirik egingen. Etzagoen, nere iritzi, eus-kal festa giro jatorrik... Erdaldun gehiegi, kontzientziarik gabeko eus-kaldun, turista, ikusle eta sala-tzaile...

Euskal jaialdiak antolatzeak ema-ten du naiko buruauste, batek bai-no gehiagok loa galtzen du horre-lakoetan... Bere ondorenak ondo neurtzea merezi duela esango nu-ke.

Agur bada baztandarrok. Akatsak direla eta etzaitzeala desanima. Au-rrerantzerako zuzentzea baino ez genduke nahi ta.

Mikel Ugalde

ERRAZTU BEHARRA

Gaurko honetan Matematika-ara-zo ezagun batzuez mintzatuko na-tzaizue aurrenik, eta segidan bi-dezko iruditzen zaizkidan ondorioak aterako ditut. Matematikazko pro-blemetan eta soluzio-bideetan ger-tatzen dena txit lagungarri izan da-kigulealakoan.

Har dezagun oso adibide ezagun bat. Irakurleak dakiketan bezala, ba-riable edo aldaki bakar bateko ekuazio aljebriko bat lehenengo mailakoa izan daiteke ($ax + b = 0$), bigarren mailakoa ($ax^2 + bx + c = 0$); hirugarren mailakoa, laugarren mailakoa, eta abar; eta n-garren mailakoa izan daiteke, hitz batez.

Lehenengo mailako ekuazioaren so-luzioa, haurrek berek ikasia dute-nez, ezin errazagoa da: $x = -b/a$. Aski da zatiketa bat egitea.

Bigarren mailakoa garbitzeko, be-rriz, edozein ikasle gaztek dakie-nez, erro laukiak egiten jakin be-har da, kontutan hartu behar da erro laukiaren izana ala ez izana, bi soluzio izan daitezkeala hartu behar da gero gogotan (edo bakar bat bikoitza, edo bi alegiazkoak), eta abar. Hitz batez; bigarren mai-lako ekuazioak ba du bere «koxka», eta batxileratoko ikasleek dakite ongienik.

Hirugarren eta laugarren maila-ko ekuazioetan badago oraindik ere soluzio-bide bat, oso korapilotsua: Cardano-Vietta-rena deritza. Koor-denada-aldakuntza bat eginez, hi-rugarren (edo laugarren, jakina) mailako erroak burutuz, eta abar, dagozkien hiru (edo lau) soluzioak aurki daitezke. Ez da hau erraza izaten, beraz. Batxileratoko ikas-leek ez dute maila hauetako pro-blema hau askatzen jakin ohi.

Bosgarren mailatik gorako eku-a-zioek ez dute soluzio orokorrik iza-ten: EZ DAGO FORMULARIK. Ite-razioz edo hurbilketa askatu be-har dira soluzioak, banan-banan. oluzio osorik eta baterakorik ez dute. Eukazioaren maila gora ala, hortaz, problema zailago bihurtzen da; eta bosgarren mailatik gora-koetan, kitto: ez dago formula oso-rik.

Beste adibide bat: ekuazio di-ferentzialena. Funtzioak aldaki edo variable bakar bat baldin badu, eta deribadak lehenengo mailakoak baldin badira soluzioa aurki daite-ke, eta ez oso nekez. Baina de-ribadak bigarren, hirugarren edo abar, mailakoa izan ala, soluzio-aren bilaketa zaildu egiten da. Fe-nomeno bera gertatzen da fun-tzioak bi aldaki duenean: deribada partzialetakoko ekuazioak agertzen dira, askoz ere zailagoak, baita le-henengo mailakoak berak ere. Bi-garren mailakoak, noski, askoz ere zailagoak. Eta abar. Problema-mota honetan ere, beraz, bai aldakien kopuruak, bai deribaden maila, zail-du egiten dute problema. Eta mai-la batetaz gero, ezinezko bihur-tzen.

Hirugarren adibide bat, geome-triatik hartua hau. Konpasa eta erregelearen bidez ezin daiteke as-ka BIGARREN mailako problema baino zailagorik: alegia, analisi-pro-blema bihurturik, bigarren maila-koak direnak ez besterik. Anguru baten hiruketa edo trisezioa, esate baterako, hirugarren mailakoa da; eta ezin daiteke konpasa eta erre-gela soilekin aska. Askoz ere ezi-nago, jakina, n-garren mailako pro-blema.

Laugarren adibide bat: Newton-en mekanikari dagokiona. Bi ma-saren kanpoa eta higierak mate-matikakiro aztertzea erraza da. Bai-na hiru masaren problema askoz ere zailagoa. Eta «n» masaren pro-blema ezin-askatuzkoa da.

Beste adibide bat oraindik: bos-garrena. Bi dimentsiotako espazio bati, planoa dagokio (euklidetarra izanez gero), edo superfizie bat eskuarkiago: esfera, elipsoide, edo abar. Oraindik ere espazio-mota hori «pentsatu» egin daiteke. Hiru dimentsiotako espazio bat berriz zailago da: euklidetarra baldin ba-da, uestezko espazio normala da, zerura begira eta ikusi uste du-guna. Baina euklidetarra ez bada (eta Kosmoaren espazioa ez da euklidetarra, Einstein-ek geroztik dakigunez) ezin dezakegu «pentsa» zertsu den; ez dakigu gure Kos-moa nola izan daitekean «makur» ala «kurbatua». Esfera bat (bi koor-dena datako superfizie bat) nola den «makurtua» ulertzen dugu; baina gure Kosmoaren «makurdu-ra» hori zertan datzan ez dakigu. au, bost, sei, dimentsiotako espa-

zioak guztiz abstraktoak dira, eta «pentsatu» ezinak.

Zailtasun-aldapa bera ikus dai-teke tentsoreen ilaran: eskalarrak (zero mailako tentsoreak, beraz) egunero erabiltzen ditugun kanti-dadeak dira: peseta, metro, eta abar. Bektoreak (lehenengo maila-ko tentsoreak) zailago dira, baina halere «pentsatzeko» modukoak: habaila, azelerazioa, eta abar. Bi-garren mailako matematika-izakiak, jatorrizko tentsoreak alegia, askoz zailagoak: abisa bat atera nahi due-nak ba daki... abisa «oker-aldera» askatzen denean...

Hitz batez: Matematiketan argi-eta-garbi ikusten dugunez, gizonak ez daki askatzen aldaki eta maila txikitako problema baizik. Aldaki asko eta maila gorako diren pro-blema itzuri egiten zaizkio gure adimenari.

Matematikariak, beraz, proble-ma zail bati soluzio bat aurkitu nahi dionean, erraztu egiten du egiazko problema; eta horrela, PUNTU BEREZI BATETAN bigarren garrantziko diren aldakiak bazter-tuz, lehenengo hurbilketako soluzio bat aurkitzen du. Matematikariak, ordea, ongi daki NOIZ erraztu duen problema bat; eta NOLA aurkitu duen soluzioak ez duen balore-ila-ra guzien lizean balio. Puntu ho-nen inguruan balio duen errazpi-deak, puntu hartan guztiz desego-kiak baita; eta alderantziz. Haba mo-tzetan aisa bazter daitezke dina-mika-karkuluei buruz flesiozko ma-kurduak; lizeatan aldiz, flesio-koak dira nagusi. Bigarrenetan fle-sioa nagusi delako, lehenengoetan ere flesioari so, eta ebakidurazko distortsioak baztertzen dituenak, ez du ezer onik aterako. Eta alderan-tziz.

Giza-izpiritua, halere, eta hau es-trukturalistek dakite inork baino hobeki, munduaren taxuketa edo pentsa-bidea OPOSIZIOTAN, elka-rreki ukaeretan, ikusteko joera sakona du. Oposiziotan azaltzen zaizkigunak, benetan sortzen dute gudan atsegin handia: zuri / beltz, on / gaizto, hasi / bukatu, berri / zahar, bai / ez. Ederki! Gauzak «garbi» daude. Konturatu ere gabe gizonak oro, eta ez matematika-lariak bakarrik, konpasarekin eta erregelearekin askatu nahi ditu pro-blema eta korapilokoak.

Hots, erraztasun-helburu hau, Matematikaren argitan azaltzen saiatu garenez, ezina da. Hurbil-keta bakoitzean iruzur bana egi-ten diogu Egiari. Puntu xehe eta zehatz baten inguruan ondorio la-rririk ez duen iruzurra, jakina; bai-na funtsean, problemaren osota-sunari begiratzat, eta estrapolazio-aren muturretan, iruzur larri bat.

Matematikaren baranoan hori gertatzen delarik, nola ez pentsa, nola ez suma bederen, gizartearen fenomeno zailagoetan gauza bera, eta iruzur askoz ere itsusiagorik, egiten ez dugunik?

Gizartearen problema ez dira aljebrikoak, aldaki asko dute; ge-hienak, bestalde, nolatasunezkoak dira, eta zenbatasunezkoak. Aldaki horiek, beraz, ez dira ez gutxi eta ez lehenengo mailan idatzirik! Gi-za-kondaira eta gizartearen kakoa, horretara, oposizio eroso eta bi-kunetan, eta —hitz batez— erre-gelaz eta konpasaz gizadiaren pa-tua «garbitu» uste duten teoriak, iruzur egiten diote Egiari.

Eman dezakete, agian, aztarna edo hurbilketa onik A edo B pun-tuaren inguruan; alegia, gizarte-giro eta kinka berezi batetan. Baina D edo G puntuaren inguruan BESTE ingurabide desberdin bat egin be-har litzake: lehenik hautatutako termino horietxek orain baztertuz, eta guztiz alderantziz lehenago baz-teruakoa berak hautatuz. Hau on-gi dakite matematikariak. Baina zenbait soziologiarik ez bide du ikusi nahi.

A edo B gizarte-egoeran nagusi ziren terminoak edo indarrak, D eta G egoeretan bigarren maila-koak dira; eta alderantziz, D edo G-ren inguruan gailen zirenak, A edo B-ren inguruan mespretxagarri.

Gizartearen problema algebra-ekuazio batena baino aisa zaila-go da. Errazketak ongi izan dai-tezke puntu berezitan erabiltzeko.

Baina osotasunari buruz gagoz-kiolarik, soluzioa bikunak, errege-la eta konpasezkoen kideak, nahiz gu-re izpirituaientzako oso kilikagarri eta bake-iturri izan, sasi-soluzio na-barmenak dira.

Larresoro

“PART TIME FARMING” EUSKAL ERRIAN

Z. A. gaz gaude uda, baserrian igarotzeko eskatu dudalako eta bi-de batez behartsu diren baserri-tarrei laguntza polita emateko agin-du dudalako. Laguntza horrek, or-ma zaarrateko zuloetan dauden sa-siak kentzeko, belardiak moztu eta siloetara eramateko, ukuluak garbi-tzeko, bestetarikotako etxeko gelak zaintzeko, artoak jorratzeko, belar txarrak erretzeko, etab. Honetarik o porraldiak behar beharrezkoak di-ra eta bestetarikotako, burgeskeri-utsa bihurtzen diralako, alferrikoak. Bestetarikotako, oporketa kirastuak, egurats kirastu baten azpian igaro-tzen dira.

Egungo egunean askoren, opor-ketak ez dira bidezkoak. Automobi-len barnean sartu eta ihes di-joazte. Nora? Ziur, beraiek ez da-kitt. Gehienbat itsasertzetan gel-ditzen dira narruak kixkaldu arte.

Honetarik oporketak edozein lu-rraldetan ikus ditzakegu, zoritxa-rrez. Aberastsen edo erdi mailako aberatsen gizartearen egiten dira ho-netarik oporketak, txiroen artean ez, txiroak horretarako, eskubide-rik ez dute iritxi. Txiroen artean nekazari asko sartzen dogu.

PART TIME FARMING EUSKAL ERRIAN

Balaunaldiz balaun, gure Euskal Errian «part time farming» erabi-lia izan dogu eta erabiliko da etor-kiunean bizi nahi badogu. Sartal-deko Euskal Errian «part time far-ming» izan da nagusien. Baliteke, sortaldeko Euskal Errian, Nafarroan, «farming» osoa bere erabiltzea, o-gi-bide bakarra bezela, baina Bizkaian eta Gipuzkoan ez orraitio.

Eta zer da «part time farming»? Itz honein azpian esaera asko bil-tzen da. Eskualde batzuetan esan nahi batzuk eta beste eskualde askotan beste batzuk, baina gutxi gorabehera, esan nahi bat dute. Era askotako lanak egitea familiari eusteko, familia aurrera eramateko. Baserriko lanak aldi batzuetan eta beste batzuetan lantegietakoarekin edo etxegintzan egindakoak. Era bietakoak edo behar bada era as-kotako lanak egitea eta horren artean, nekazaritzaren lanak ogibi-de bezela.

Nekazaritzaren lanak alorrean edo jaube bezela. Lan honeik, etxeko nagusiak egindakoak, sena-rrak edo nagusiak eta familia guz-tiaren laguntzagaz, emazte eta se-meen laguntzagaz. Zenbat orduko

lanak egin behar dira nekazaritzan «part time farming» deitzeko ogi-bide horri. Era bateko iritzirik ez da bildu oraindik. Gure Euskal Errian nolako zeindupena ezarri beharko zaio era horretara egiten dan lanari? «Nekazaritza aldizka aldizka»?

Holandan eta Belgikan, iru era-tako «part time farming» ikus de-zakegu:

- 1) astero 4, 5 egun edo 6, 8 ordu egunero.
- 2) astero, 2, 3 egun edo 3, 5 ordu egunero.
- 3) Urteko aldi bat edo 2 egun astero.

«Part time farming» oso ezagu-na da mundu guztian. Laterri au-rreratuenean bere bai. Alemanian, Frantzin edo Ipar Amerikan. Esa-terako, Kalifornian, bertako bizila-gun askok, lantegiko lanaren ga-netik, soloak zaintzen asi dira. Mahasti barriak sartzen eta zain-ardoa egiteko edo jatorduan jate-ko. Erri atzeratuen artean bere egi-ten da eta etorkizunean egingo da, Mansholt-en iritziak gogoan artu gabe.

Kostaldeko bizilagunak bere era-biltzen dute. Noruegan, nekazari asko, aldi berean, arrantzale bere badira eta sardinak arrapatzen ar-kitzen dute gainontzeko saria. Ja-ponen gauza bardina sortzen da. Irlandan bere beste ainbeste. Gu-re artean, honetarik ogibideak, arrantzan eta nekazaritzan arkitzen diranak, Mutriku aldean ikus di-tzen, mahatsak saltzeko, gehienbat tzakegu, beste erritan ez ainbeste.

Lehenago, gure gizartearen, neka-zaritzat eta bestetarikotako ogibideak ikusten ziran nahaste. Nekazariak, aldi berean, arotz edo argin iza-ten ziran. Era bietako zereginetan, oso bizkor, argi eta trebe ganera. Gaur egunean, industri andia sartu zanez gero, bestetarikotako zereginak ikusten doguz. 7 edo 8 ordu lan-tokian eta 4, 5 edo 6 ordu base-rrian.

Gure errian, era honetako neka-zaritzat edo bat ikusi ahal dogu gaur egunean. Irustarenean. Irusta zaharra, nekazari oso trebea zan eta argin ohea aldi berean. Bere seme zaharrena, Pedro, aitaren erakutsi onari jarraituz, Firestoneko lanak eginda, egunero, baserria txukuntzen paregabea da. Ama eta emaztea ditu lagun. Erakutsi on asko eman dute era honetara.

S. Larrea

Arabeen uda beroa

GURUTZE BIDEAN

Aspaldi honetan ez da ikusi arabeen artean, gaur egunean hainako tensio larri eta etsaigo bizia. Estatu progresista eta konserbadoreen arteko ezin ikusi zaharra ez da nahikoa gaurko larri une hau argitzeko. Rabat, Amman eta Kartun-en gertatutakoek arabetasunaren kezka zenbaiteraino hazi beharko duen neurria gogor azaltzen dute.

Arabetarren lehertze honek asko zor dio Nasser-en heriotzari. Arabetasuna, arabeen indartzearen akulu bezala, Nasser eta beste gutxi batzuen bihotzetan zegoen kokatuta, nunbait. Hala ere Hussein-ek Nasser-en heriotza ikusi arte ez ditu fedayinek txikitu. Libiako agintariek bero bero txalotu dute odol-lez kutsatutako Kartun-go represio basatia. Nasser-ek bildu nahi izan zituen herriak ez dira nehoiz bata

bestearengandik hain urrun gerta izan.

Ba dirudi, Kadafik Numeyri-ri eskaini dion laguntzaren ondoren, Siria, Libia, Ejipto eta Sudan-ek eratu nahi duten Elkarte Batza errazago egingo dela.

Baina arabetasunaren osapenerako eragozpide objetiboak trinko diraute. Europan ere, 1848-ko fedelatasunaren asmoak bide luze egin dute eta bi gerra nagusi jasan dira.

Eta oraindik ere...

Arabetasuna, Afrika eta Hirugarren Munduko ardatza Ejipto jarri nahi izan zuen Nasserek.

Baina bere garaiko gertakizun latzak bere asmoa amets bihurtu

zuten. Gaur egun, arabe elkartasuna edo arabe sozialismoa beharaka dijoa.

Joera hau, nahiz eta Kadafi gaztea islam-en eza bera eskuetan ar nahiz jardun, ezinbestekoa zen. Dagoena bakarrik bildu bait daiteke eta arabe naziorik egin gabe dago oraingoz. Ez dago arabe elkartasunik: ez erlijio aldetik eta ez etnia aldetik, ez hizkuntza mailan eta ez politika mailan ere.

Arabeen lurralde-zabaltasunak, bertan sortutako ohitura ezberdin eta ugariak, beren ekonomi azikundearen ezberdintasunak beste hainbeste traba gerta dira arabeen batasunerako bidean.

Kolonoen ekintzak kristauak jarri dituzte musulmanen aurka zenbait lurraldetan, besteetan bereberak, kabyliarrak eta druzarrak.

Inperialismoak tribu-egiturak hautsi gabe utzi zituen eta gaur egunean ere hauen indarra benetan nabarmentzen da herri buruko agintaritzan lortzeko egiten diren anitz borrokatan.

Kontuan har gainera, herri ezberdinak ibiliak direla arabeen lurraldeak kolonizatzen.

Inglaterrak, Frantziak, Italiak eta Espainiak, bakoitzak bere berezitasuna utzi duela arabeen lurraldeetan eta ez noski hauen aberastasunak sintesis osoago batean ondoren biltzeko. Azken aldean URSS eta USAk eberen arteko

etsaigoa gaintzeko eta petroleoa bereganatzeko morroi billa dabiltzalarik, arabeen lurraldeak gehiago zatitu dituzte.

Zatiketa honetan eta azkeneko errematea bezala, hor dugu Israel-en eginkizuna.

Egoera honetan, arabeen arteko batasunaren bidea egiña aurkitzea, mirakulu bat izango zen. Hala ere, arabeen elkartauna utopia bat dela esatea, ez da bidezkoa.

Gure herriak ere maila honetan dituen eragozpenak ezagunegiak dira baina gure baitan dagoela elkartasunaren ardatza, zalantzarik ez dago. Arabeak ere, behar bada, estatu bakoitzaren menpean dauden herriak, nazio kontzientziak jabetu beharko dute lehenik.

Ondoren, agian, gaiago egongo da arabe guziak elkartzeko eta hau oso beharrezkoa dugu, bai euren buruez jabe ditzeten, bai inperialismoa uxa dezaten. Haundien aber-tzalekeria txikien abertzaletasunarekin bakarrik menderatu daiteke.

Arabeen arteko nahasketak ez dezatela gure artean haiekiko gure ajolagabekeria bizt eta ez dezagun ahazt, nahaste horretan Al-geria eta Sauiftarren Arabiak urrats haundiak ematen ari direla beren ekonomi-haziketan, Tunezia eta Libano estabildade bat lortzen ari direla eta Siria zuhurtasunean sartzen ari dela. Azken egun hauetako larri-uneak ere Haundien aurko joera, batez ere Mosku-ren aurkakoa, agertu dute.

Zori txarrez, Whashington, Mosku eta Pekin-ek ere ezinean gabilzten herrien interesen aurretik beren estabildadea eta interesak jartzen ari direla aspaldi honetan herri anitz oharitzen ari da.

Israel-ek ere hobe luke anaia diren herrien ahuleriaz baliatu baino, lehenbailehen harremanetan jarzea. Hobe dute beren arazoa, euren artean zuzentzea, Haundien jolaserako uztea baino. Geroago eta Kadafi-k Nasser-ek utzitako toki hartuko balu, gauzak zuzentzeko beranduegi izan bai daiteke.

D. Iza

ERLOJU TA BITXITEGIA

Eduardo Chopeitia

Vergara, 11-Urrut. 417751-Etxekoa: 422700 - DONOSTIA

Oyal s.a.

Oyal eta eforru almazena

Paregabekoak

Bikañenak

GARIBAY, 4 - TELF. 14304

DONOSTIA

Bodegón

Alejandro

Alejandro'ren Bodega dago Donosti'ko txoko baten, bein ezagutzen dutenak zintzo takite aruntz joaten. Nal dan aukera ba-dezu beti jaten bezela edaten, oberik ezin arki ditoke merke ta ondo ematen. Fermín Calbetón, 4

DONOSTIA

Baserriaren alde
EUSKAL ETA ERDAL

Caja de Ahorros
Municipal de San Sebastián

Banen baneko azyiak
Ongarri ta abonoak
Belar Zuloak
Erosi edo herritzeko diru aurreratzea

Terelavega'ko Perira joan

Baserri, lur-tresnak ta abar etorriak

JOSE ZINKUNEGI' REN
OPTICA BERRIA DONOSTIA

URTIETAN LAN OIETAN OITUA

BARRUAN DANAK EUSKALDUNAK

HERNANI, 4

DONOSTIA

Z A R A U T Z

Z A R A U Z T A R B A T I

«Guraso Elkartea» orain dala bost bat urtez geroztik eginkizun nabarmen batekin ari dela konturatu zifan. Baita «Elkartea»aren arduradunen burruka eta ekintza batzuen burutzeaz ere. Beste batzuk ez dira oraindik burutu.

Jakiñaren gaiñean egongo zera Elkartea onen eginkizun eta lan guziaz, erriaren obetza lortzearen direla, betidanik erriko Elkartea guzietan artu-eman jator batean jokatuz. Antezmango deus ifioiz ez bezela erriko gazteak, alditan arto xamar nai baduzu, Zarauzko arazoez jabetzen eta kezkatzen ere asirik direla.

Aken garaletan, Autopista arazoa dala eta, erriko Elkartea guziaz bat egiñik oso kezkatuta ari dira. Autopista arazo au aztertzean, zenbait ekintza, ifioiz erria arduratu ez dan ekintzak, aztertu dira bide batez, eta jokabide bat artzeko asmoz jabetu gera. Ara or «Estudio Socio-económico-urbanístico» gaia maai gaiñean.

«Guraso Elkartea» orain artean asi dituan lan guzietan aoztopo asko arkitu du. Alditan laguntza itxaro genduenetik ere aoztopo eta naasketa izan degu. Aibat egin kiun jator baztertuirik gelditzen da, geienetan jaun batzuen nagikeria gaitik. Oien artean nabari Tekniko dan jaun bat agertzen da. Jaun tekniko onen jokabide deserriko eta berekoian oinarrirten da aibat ezbeaz eta erri arazo.

Adiskide! Erriaren alde lan egi teko jarri zera gizona! Zeure ja kinduria eta nortasun nabarmena-

rekin, erriaren alde lanean ari ze ran gizona! Tekniko jaun orrek gaiz ki zer egin du? galdetu dezu.

Galdera orri erantzutea da, es kutitz onen zergaitia.

Gizon orrek gaizki zer egin du?

Laga ditzagun ekintzak alde ba tera, ekintzok beste eztabaida ba terako gai izan ditezke.

Tekniko orrek egin bearrezkoak eta egin ez dituanak azter ditz a gun; ez-egite auetatik bat bakarra aukera dezagun; bereala agertuko zaigu gaurko gure arazo izugarri bat. Zarauzko erriak bere sortzetik gaurdaño izanen duan arazorik aundiena. Zarautzek geroan ifioiz izango ez duan arazoa:

AUTOPISTA ARAZOA

Orain lau urte, «Guraso Elkar teak» eratuta, SIADECOK egin zuan «Informe sobre la revisión del Plan General de Ordenación Urbana de Zarauz» lanari lotuko gatzazkio.

«Informe» onen barruan, aibat argitasun garrantzitsuren artean, bat azaltzen zaigu nabarmen 89 ga rren orrian: «La revisión del Plan General de Ordenación Urbana elude los grandes problemas de infraestructura que atañen a Za rauz. La situación de la futura autopista no es discutida ni estu diada ni prácticamente menciona da...» (1967-ko Azilla).

Jaun tekniko onek orduz geroz tik, ain xuxen aurtengo (1971)

Maiatzararte, ez du onetaz ezer egin. EZ EGITE onen ondoren la rriak, gaur egun bizitzen ari gera, nundik ertengo geranik jakiteke.

Denok dakigu Autopista gai oni garai eldu izan balitzaio, gauzak ez lirakeala ain gaizki eta zail izan go, baita bestalde, gaur arazo one gaitik Udaletxeak ordaindu bearko dituan dirutzak ez lirakeela ordain du bearrezko izango.

Erriaren alde lan egiteko jarri zeraten gizonak, geienetan izango dituzue zeuen lan eta buruaustak. E da gure naia zuen gain errurik botatzea; batetik arazo auek au rretik ikusteko bear dan jakindu ria eta aldirik ez duzelako; bes tetik, ain xuxen, langintza tekniko auek egiteko Udaletxeak teknikoan konpromisoa artzen dualako. Beraz jaun tekniko auena da responsabi litatea.

Jaun tekniko onen eginbearra, Autopista arazo onen barruan, al ditik aurrez bideak urratzea zen. Garbi ikusi dugu 1967 an jakiña ren gaiñean zeudela Autopistak Zarautzik igaro bear zuala. Oso agi rian dago SIADECOK bere Infor mean azaltzen zion utsune ori. Ala re jaun tekniko onek ez du ezer azaldu azken garai arte, erri gu ziaz bultzatu dion arte. Gure iri tziz, garbi azaltzen da EZ EGITE izugarri au.

Bestalde, «Revisión del Plan Ge neral de Ordenación Urbana de Zarauz», SIADECOK Informea azal du ondoren, zearo baztertu zuan. Beragatik gaur egun «Europistas»,

S.A.-k, bere autopistak bear dituan lurren balorazioa, orain 26 urte egin zen Plan Generalak agintzen duan neurritan ordaindu nai omen du.

Denok dakigu gaur 26 urte egin dako planifikazioa gaur egun Auto pistak artuko dituen lur-ati oietan bestalde dala. «Auzo Egintza», «Az ken Portu» eta abarretako etxe in guru berriak, orduko Zona Rura lean sartuak daude. Baiñan legea lege. «Europistas»ek gaur egun le ge dan Plan Generala aipatzen du, lur zati oien ordainketak egitera koan.

Ona emen EZ EGITE iugarri onen

beste alderdi latza. Aibat erri ta rrek beren ekonomian artu bearko duten injustiziako zaplada.

Zure galderari erantzuteko uts egite au aipatzea naikoa dela de ritzat. Beste aibat uts egite azal du dezakegu, baita ekintza okerrik ere, baiñan aipatuaz aski dugu, gaurkoz.

Jausi gaitezen beingoagaitik gu re arduradun teknikoek nolatan jo katu bear duten, baita ainbeste nagikeriak erriari egiten dion kal teaz ere kontura gaitezen.

Errialde

Uria Muebleak

MUEBLE EDERRAK NAI DITUZU?

IKUSI URIA'RENAN

DONOSTIA

Usandizaga kalean 29'gn

Urrutizkiña: 42 18 92

ZARAUTZ

V. Pradera kalean 3'garrena

Urrutizkiña: 84 19 15

Z A R A U T Z

Textil Berazadi Hnos.

Oial - Arteko bereziak

— Z A R A U T Z —

Urrutizkiña: 84 12 38

AGIRREZABAL

ERREGALU GAIK

S. Franzisko, 19-B

Urrutizkiña: 85 11 56

— Z A R A U T Z —

LUR-ONDASUN JABEGOAREN ARTEKARIA

LANDAK, DIRU - AURRERATZEAK...

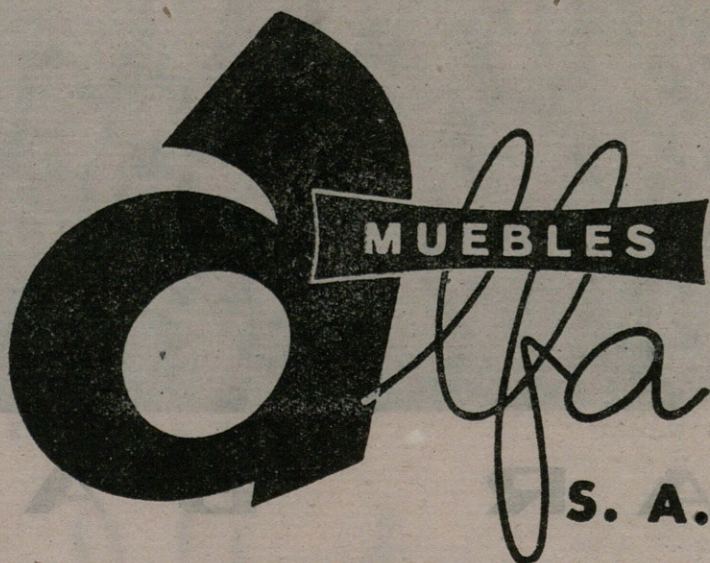
Jose Anjel Aldabaldetrekua

Inmaculada, 5-1.º

Urrutizkiña: 84 16 32

— Z A R A U T Z —

ALBIZU'tar JOSEBA

MARGOKIAK, ORMA - PAPER ETA BROTXETEGIA
SOLAIRUENTZAKO MORETAKVictor Pradera, 25
Urrutizkiña: 85 11 72
Z A R A U T ZERRÉDIZA LAGUNTZAILLEAK-ZATIKAKO ERREDIZAK-LANGELATARAKO
ERREDIZAR - BAR - ERREDIZAK - LO - GELATARAKOAK -
JAN - TOKIETARAKOAK

LANTEGIAK ETA ERAKUSTEGIAK

Z A R A U T Z ' E N

JOSE M.º URBIETA
ERREDIZA LANDOLA

Manufacturas Zarauz

ERAKUSKETAK:

Santa Marina, 20

Urrutizkiña: 84 16 17

Landola ta ofizinak:

Zona industrial

Apart. 57

Urrutizkiña: 841146

ZARAUZ (Gipuzkoa)

ZARAUZ

Hernani, 7

Urrutizkiña: 15673

DONOSTIA

Primo de Rivera, 37

ONDARROA

Plaza Urbitarte, 1

Urrutizkiña: 74 16 76

ELGOIBAR

AZKEN PORTU

Bar
Edaritegia

Etxeverria

etxea

IRRATI TA
URRUTIKUSKIÑA
RADIO - TV

Zarautz

«ASKAR» eta «KELVINATOR» en ordezkaria

«Colectiva» tan jartzailleak

Gizon aitua konponketak egiteko ta erakusteko

Trav. Primo de Rivera, 37

— Z A R A U T Z —

Jose M.ª Unanue

MUEBLERAKO TAILLA LANETAN APARTEKOA

EZTAZIO BIDEAN

Oriente, 22-28

Urrutizkiña: 84 10 33

— Z A R A U T Z —

Itxaropena

LIBURU EGINTZA - OFSET

— Z A R A U T Z —

Gasolina Artzeko Lekua

GASOLINA - SUPERCARBURANTE - GAS-OIL - OLIOAK

KOIPETZE AZKARRA (ENGRASE A PRESION)

Avda. Generalísimo

San Pelayo

Urrutizkiñak: 84 14 51

85 16 47

— Z A R A U T Z —

TABLEROAK - ATEAK - TXAPAK - ZURAK

FERRETERI - SALGAIK

EZPELETA'R JOSE

Industri Saija

Urrutizkiña: 84 10 13

— Z A R A U T Z —

TXIMIST-INDAR EZARKETA TA KONPONKETAK, BEREKILEKO TXIMIST-
INDAR LANAK, ERREGALOTARAKO SALGAIK, IRRATI, URRUTIKUSKIÑAK
ETA SUKALDETARAKO MAKIÑAK

Santa Marina Elektrika Denda

Santa Marina, 20

Urrutizkiña: 84 16 19

— Z A R A U T Z —

B E D I

— Denda berria
— Neurria egiten dira jertziak
— Baita esku-lanerako ari matazak
— «Pingouin» eta «Esmeralda» aukera aundia

Pilarreko Andre Maria, 1

Urrutizkiña: 85 10 08

— Z A R A U T Z —

Bar TXOKOEDARI AUKERA NAI DAN
KLASETIK

Enparantza aurrean

Urrutizkiña: 84 17 29
— ZARAUTZ —**Félix ALBERDI**JOSTUNDEGI
TA
EUNGINTZA

San Franzisko, 27

Urrutizkiña: 84 19 50
— ZARAUTZ —**Bar Zabalegi**OGI ARTEKORIK ONENAK
EMEN ARKITUKO
DITUZU

Mayor, 24

Urrutizkiña: 84 15 44
— ZARAUTZ —**U S U E**TELEBIZIO, IRRATI (LOIOLA ENTZUTEKOAK)
ETA ZURE ETXEAN BEAR DITUZUN ARGİ INDARREZKO TRESNAK

Zinema Pelota-lekuaren ondoan

Primo de Rivera, 43

Urrutizkiña: 84 15 0

Alberdi Antonio

Fueros, 7

Urrutizkiña: 84 16 12

— ZARAUTZ —

JANARI DENDA - KONSERBAK - ARDO TA EDARI BIZIAK
JANARI OTZ ETA ESTE - BETEAK

SEAT ofizial serbitzuak

KONPONKETAK EGITEKO LANTEGIA — GRUA - LANGUNTZA

AUTO - ESCUELA — SEAT ESPOSIZIOA

GARAGE INTERNACIONAL

Victor Pradera, 10

Urrutizkiña: 84 12 05

Primo de Rivera, 26

Urrutizkiña: 85 15 17

— ZARAUTZ —

ZARAUTZ**URKIA ETXEA**BERTAKO TA KANPOKO ALBISTARIAK
BAZUZA TA ERREGALO GAIK

Mayor, 44

— ZARAUTZ —

Urrut.: 84 16 33

AMAYA AKETETXEA

GOXOTEGI BEREZIAK — «SOUVENIRS»

Kale Nagusia, 33

Urrutizkiña: 85 16 21

— ZARAUTZ —

MANUFACTURAS

ARANZABAL, S. A.

Camino de Urteta

basarri, txalet eta ostatu etxetarakoak
sagardo aldaketarakoak eta bereziak,
tza ta itxas-egintzarakoak — Ardo ta
gasolinazkoak — Industri, nekazari-
rruzkakoak, tximist-indarrekoak eta
Era guzietako uragak-igestakoak, zu-

(8 arikoa)

Urrutizkiña: 85 13 45

— ZARAUTZ —

EIZA - ARRANTZA - JOSTALLUAK

KIROLAK

TV HEIMHOLTZ

Otxotorena kalean

Korreos aurreko-aldean

— ZARAUTZ —

BAR ETA JANTOKIA

OTZARRETATXULETAK EZIN OBEAK
ARRAMARRILLAN EGINDAKO

ZAPALDA ZABALA KANPOAN

— ZARAUTZ —

J. EZENARRO TAPIZTEGIA

LEIO - OIAL, OE - GAIÑEKO TA KOLTXOIAK

ERA GUZITAKO TAPIZGINTZAK

Calvo Sotelo, 2

Urrutizkiña: 84 17 75

— ZARAUTZ —

MODAK
PUNTOZKO JANTZIAK
BEZUZA GAIK
ERREGA-LOTAKOAKSan Franzisko, 25
Urrutizkiña: 84 12 09

— ZARAUTZ —

**GLORIA
ETXEA**

PINTURAK

ETA

KRISALLUTEGIA

**JOSE
URDANGARIN**

Victor Pradera, 6

Urrutizkiña: 84 19 63

— ZARAUTZ —

Merceria

Manterola

AUKERA AUNDIKO

BITXI - DENDA

—oOo—

Primo de Rivera, 15

— ZARAUTZ —

SASTRERIA

SOIÑEKOINTZA

**F. Alberdi'ren
Ondorengoak**

San Franzisko, 5

Urrutizkiña: 84 17 37

— ZARAUTZ —

**TREKU
BEZUZAK**

BURNIKI GAIK ETA ETXERAKO ELEKTRO SALGAIK

FAGOR-ren ORDEZKARIA

Primo de Rivera, 5

Urrutizkiña: 84 12 22

— ZARAUTZ —

Martiarena Ikarkola

INPRENTA LANETAN SENDO JABETUA

—oOo—

Kale Nagusia, 18

Urrutizkiña: 84 13 28

— ZARAUTZ —

SEASKA ETXEA

AURRENTZAKO ASMA - EGINTZAK

Aur-gurdi — seaskak eta umeen konfortak

LOYOLA AIZPAK

Pilar-ko Ama Birgina, 4

ZARAUTZ

Urrutizkiña: 84 12 47

AZKOITIA GAZTEAK GARA

EUSKALDUNAK AL GARA?

Gaur egun Euskal Herrian gehienbat euskaraz hitzegiten dan herria Azkoitia dugu noski. Etxean kalean etab. euskaraz aritzen gara, nahiz eta garai batean baino gehiago entzun (zorritzarek) gaztelera gure kaleetan.

Bai, euskaraz mintzatzen gara Azkoitian, baina horregatik bakarrik esan al dezakegu euskaldunak gara, hots Azkoitian euskaldun bezala jokatzeko dugula, hitz batean Herri kontzientzia bat badugula? Ez al da gertatzen gure artean, euskaldun izatea, euskaraz mintzatzen jakitean, finkatzen dugula, beste arazoetaz ohartu gabe edo ta ohartu nahi gabe?

Hau ez da euskalduna izatea eta nahiz Azkoitian euskaraz hitzegin, Herri kontzientzia bat ez badugu, ez dugu nahikoa. Herri berezi, bat osatzen dugula jakin behar dugu, eta Herriaren alde lana egin behar dugu, beti euskaraz, zalantzarik gabe. Euskaldun bezala pentsatzen iritxi behar dugu, Arazo asko ditugu pentsakera hori lortzeko, izan ere hainbat tresna eta bide

ditute zenbaitzuek gizona lotarazteko. «Gu hemen pakean bizi gara, gure bizitzarako erosotasun gehiago lortzera joan behar dugu eta hori da dana. Zertarako bada kezkatu? Lasai eta patxaran askoz obeto biitzen da». Pentsa molde hau sartzen digute, begietatik, belarrietatik eta ahal duten toki guztietatik. Negargarria da baina...

Orduan guk euskaraz mintzatu bai, baina gure euskadun izatea oro hor bakarrik finkatzen badugu ezingo gara euskaldunak deitu. Hizkuntza eta Herria zeoro batera joan bear duten gauzak diranez gero, hizkuntzaren bidez Herria ezagutu eta Herriaren alde lana egiten jardun behar dugu. Hau egiten ez dugun bitartean, ez gara benetako euskaldunak. Jarraituko dugu orain arteraino bezala euskaraz mintzatzeko baina ez dezagula pentsa hori egin eta dena eginda daukagual. Ene ustez Azkoitian benetako Herri kontzientzia bat lortzera tajutu behar ditugu gure urratsak. Benetako euskaldunak izatera iritxi behar dugu.

Hitzaur

«PIKUA» LANTEGIAK

NAIZ ZUZENEN NAIZ ELIKOIDEEN,
OZKADURA ZUZENDUEN EGINTZA
INDUSTRI ALDEAN

— AZKOITIA —

ARROZTEGIA

JOSE MARIA ZENDOIA

«ALDAKO»

Julio Urkijo, z/g.

— AZKOITIA —

LAGUN - ARTEA KOOPERATIVA

OE-ERREDIZETAN BEREZIAK

Tercio Lacar, 6

— AZKOITIA —

Herri honetan ere besteetan bezala, baditugu gure arazoak, baina behar bada orain arteraino beintzat, bakoitza geure aldetik ibili gara, eta horrela ez dago erantzun jator bat ematerik gure problematikari.

Jakin dudanez, ba da gazte talde bat, aspalditik zerbait egin nahirik dabilena.

Horregatik nere jakin-nahiak bultzata eta talde honen asmoak herriari agertu nahirik, beren biltokira azaldu naiz.

Harrituta gelditu naiz leku hau ikustean, ez bait dut ezagutu ume nintzala hainbat jolas egin nuan kantzel zaharreko gela ilun hura... Horrelako dotore ipintzeko hartu dituzten lanak ikusiaz, aurrerako asmo handiak izango dituztela derizkiot.

Nere nahiak agertu ondoren, heldu diogu alkar-hizketari.

G.—Zerek bultzata ekin zenioten lanari?

E.—Beharbada lehendabizi bakoitzak geure problema batzuek erantzun bat eman nahirik elkartu ginan, geure jakin-nahi batek, geure osatu-nahi batek bultzata. Baina laster konturatu gara gure arazo hauek gizarte osoarenak direla eta erantzuna ere herri mailan, gizarte mailan, eman behar diogula edo saiatu egin behar dugula behintzat.

G.—Zertan finkatzen da zuen helburu nagusia?

E.—Gazteen balore denak, ahal dugun alde guztietatik hartu eta indartzen joan, heziketa oso batera iristeko.

G.—Noren babesean sortutako taldea da? Nork utzi dizute lokal hau?

E.—Lokal hau Parrokiarena dugu eta bere babesean dagoen elkarte bat izango da. Gu gazteok izango gara arduradun.

G.—Aspaldi honetan euskal-jakintza alderdia ilun

xamar dagoela nabari dugu Azkoitian, alde honetatik ezer egiteko asmorik ba al duzue?

E.—Bai, elkarte honen barruan talde berezi bat izango da alderdi hau landuko duena. Badago zer egina eta asmoak ugari ditugu, geroak esango digu egi bihurtzen diran ala ez.

G.—Beste zerbait egiteko asmorik bai ahal duzue?

E.—Lehenago Euskal-Jakintzarekin esan duguna bezala, beste talde batzuek ere sortzeko asmoetan gara, horrela bakoitzak gogozkodu bidetik lana egin dezan, Arte (margoketa, musika, argazkia etab.), Zine Forum, Kirol etab.

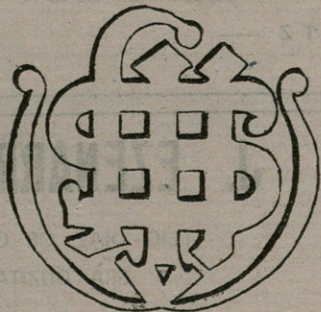
G.—Kanpora begira noiz hasiko zerate?

E.—Esan genezake lehendabiziko urratsa emana dugula. Igaro dan astean hitzaldi bat antolatu genduen. endagile ezagun batek drogari buruz hitzegin zigun eta gazteak ondo erantzun zuten. Udazkene-rako beste gauza batzuek pentsatuak ditugu; gazteen aste bat, herriko gazte batzuen arte-lanen erakusketa, hitzaldi batzuek etab.

G.—Elkarte hau talde txiki batentzat izango al da, ala nahi duten guztiak izanen dute sarrera?

E.—Gaurko gizartearen gero eta gehiago ikusten da elkartutako lan baten beharra, gainera hasieran agertu ditugun asmoak aurrera eraman nahi baditugu, ezin gera talde txiki batean geldu. Gure Elkar-tearen ateak, nahi duten herriko gazte guztientzat zabalik izanen dira.

Oraindik luzaroan jardun genduan hizketan, baina uste dut agertu danarekin garbi ikusten ditugula El-karte honen asmo nagusiak. Txalogarria benetan egin nahi duten lana. Herriko gazteak erantzun jator bat emango diogulakoan nago. Ez ditezela behintzat beste asko eta asko bezala laguntza ezean gal. KEZKA

danobat

ERREMINTA MAKINAK

Lantegiak:

ELGOIBAR-REN, DEBAN

eta

— AZKOITIA —

AMUEBLADORA AZCOITIANA

BERTAN ORDAINDUTA ETA EPEETAN
LOTEGIAK - TRESILLOAK - JANTOKIAK - BAR-ERREDIZAK
OE-SOFAK - TAMAÑAZKO ERREDIZAK

K. Nagusia, 98

Urrutizkiña: 81 16 31

— AZKOITIA —

ERLO MEKANIKA EGINTZAK

ABEEN TARATULUAK

TC. 25 - TC. 32 - TCA. 40 - TCA. 50 - T.EAE. 45

Industri Aldea

Avda. Julio Urkijo, z/g.

Urrutizkiña: 81 19 60

— AZKOITIA —

KELMI

ELEKTRONIKA

MAKINA ERREMITANTZAKO APAILUAK

K. Nagusia, 56

Urrutizkiña: 81 11 51

— AZKOITIA —

SUMINISTROS INDUSTRIALES

«IRECO», S.L.

V. ETXEBERRIA — A. KORMENZANA-K

BEREN BEZERO AGURGARRIEK AGURTZEN DITUZTE

Gordairuak eta ofizinak:

Joakin Beunza, 54
Iruña (Pamplona)

Urrutizkiñak: 22 31 83
22 61 72

Urrutizkiña: 81 14 25

— AZKOITIA —

Julen Romarate

QUIJOTE BI

AZKOITIA

Apaizak Zeruko Erreinura begira-erazi ta Jainko Hitza gizoni era-kusteko hautatuak ditugun arren, ez dira ez dute izan behar ho-deietan bizi diren mamu beltz es-trainu batzuk, gizarte konkretu ba-ti lotuak dauden gizakian baino.

Sarritan iritzi okerra dugu eleiz-gizonez. Giza-bizitza eta munduko arazoetan zerikusirik ez dutela, pentsatzen baitugu. Eleizkizonak zuzendu eta sakramentuak bana-tzea, soilki, betebeharrak gisa joaz. Zer iritzi okerragorik!

Gu bezala, Herri baten* jaioak direnez bera maitatzera behartuak daude eta Herria ez da lur zati bat soilik. Herria ixtoria da, jeo-grafia, hizkuntza...

Gauzak horrela, euskal apaiza lehen mailan ikusi nahi genduke euskara eta Euskal Herriaren aldeko borrokan. Izan ere Kristau eta langile, edo apaiz baino lehen, gi-zon ta euskaldun baikera.

Gainera nork esan du inoiz He-rriaz arduratzea eta abertzaleasu-na lotsagarriak direnik eta izkotatu beharrezkoak?

Euskal alorrean, besteak-beste, herrian ba ditugu bi apaiz prestu ta iaio, ispilu eta eredutzat har ditzakegunak. Zenbaitentzat ejen-plu bihur direnak.

Lehen eginbehar garrantzizkoa nehoiz zokoratu eta baztertu gabe, herriaren zerbitzuko eta herri ara-zoetan asmoak finkatzu lanari, lan astun ta konprometigarriari, eskuak ausarki ezarri dizkietenetakoak ale-gia.

Gure Anastasio eta Nemesio apaizek jakin izan dute herri-arna-sa dastatzen. Herriarekin leihalki jokutzen.

Erkiaga euskaltzain jaunak oi-hu-katzen zuena egia bilakatzen di-hardute: «Bihurtu gaitezen lapur. Ostu ditzagun bihotzak euskeraren-tzat».

«Gure bizitza osoan euskal mi-ñez jota ibilli gera lanean», di-nozku. Nemesio agurgarriak bere, erbestean Euskal Herri miñez bizi diren euskaldunei eskainitako «Lur berri billa» eleberrian. Eta ondo-ren... Gure hizkuntzari bide be-rriak urratu nai izan dizkiogu! Ai-tormen honekin bukatzeko: ETA ORTAN JOAN ZAIZKIGU URTERIK ONENAK.

Beti herriaren axolagabetasun eta ezjakintasunaren aurka jokatu be-har izan dute Abandoko arrano-aren jarraitzaileek. Hala ere era-gozen eta estuasun oro akuilu zirihatzaille bihur zaizkienik ezin uka.

Honela, gu quijote batzuk gaituk esanen zidan Anastasio ene adis-kide minak. Eta jarraitu: Ni bizi naizen artean euskara biziko ahal duk! Geroa zuek eginen duzue. Hontaz Arrese eta Beitia Otxan-dioko ölerkari garden eta oparoa-ren bertso unkgarria datorkit go-gora:

Euskaldun jaio nintzan
Euskaldun azi,
Euskara utsik amak
Eustan irakatsi;

Euskara maite-maite,
zabiltz neugaz beti.
Euskara il ezkeru,
Ez dot gura bizi.

Anastasio apaiz preziatua Az-koitian jaioa ez ba dugu ere, la-guntza baliosa eskaini eta bizitza guzia hemen ta hemengoentzat erre duenez gero, gutarteko, HE-RRIKIDE OHOREZKO esanen nuke nik, konsidera genezake. Ausarke-ria iguingarria deritzat errealtate hau ezeztatzea. Inork bestela uste baleza, norbaitek itzal egin dezaio-keela alegia, erromana pisu baten neurtu bitza bien ekiteak, horrela garbiki ikusiko baikenduke noren aldera supitoki amiltzen den pi-suaren besoa.

Bestalde aiparren berezia zor diogu Nemesio Azkoitiar apaiz lan-gile eta aspergaitzari.

Izan ere ene hitz ahulak baino bere lanaren luze-zabalak dizdira gehiago dakarkio.

Azaletik soilki, zertzelada arinen gisa bada ere, azter ditzagun be-ren bizitza eta lanak. Honetarako «Escritores euskericos» Juan San Martinen erdal liburura nijoakizue. Bertan dakarrena hitzez-hitz alda-tzen dut.

ALBISU AIERDI, ANASTASIO

Nació en Lazcano el 27 de mar-zo de 1915. Normalmente ha em-ppleado el pseudónimo «Sustraitz», Sacerdote. Cursó sus estudios en Vitoria. Ha colaborado en «Kar-mel», «Egan», «Zeruko Argia», etc. Es autor de las obras teatrales: Sortzetik garbia, 1954. Mezederik aundiena (que mereció el segundo premio de teatro en Aránzazu, 1956). Ni ez nezkazar, en «Kar-mel», 1958. Trabeanan, 1959. Garoa, 1959-1960. Pernando Amezketa, 1961-1962. Ogi ta ardo, Eduardo, «Zeruko Argia», 1956. On egiten dago zorientasuna «Egan», 1959. Dos obras teatrales inéditas, Gar-xi Ximeno y Loiola-Xabier. Además, de una novela, también inédita, Erreka zuloan.

Ikus dezakegunez euskeraren apaiz borrokari honek ba du la-nik eginik.

Liburuan oker dator, inprenta barnean sorgin ugarik dute habia, Arantzazun bigarren saria ez bai-no lehenengoa jaso baitzuen.

«Ez da putza gero jauna» ipui-narekin kirikinoren omenez eratu-tako sariketa batetan ohorezko di-ploma jaso. Gogoan dut oraindik apaizgoaren hoge ta bost urte be-tetzean herriko antzezleri talde ba-tek opatu zion saioa. Hura ere, «Amaia» antzerkia, berak gertu-tua... Ta ba al dakit nik beste zenbat!

Nork pentsa zezakean holako idazle treberik gurekin genduenik?

Tamalez, argirik gaurdaino ikusi gabeak ditu idazti gehienak. Ain-txinan editorial etxeen kezkarik-eza eta irakurle gabeziagaitik ez bide zituzten euskerazko liburu gehiegi argitaratzen, gaur euskal editorial sortu berriak baldintza zehatzak dituzte izendatuak beroietara ma-

kurtzen ez diren idazkiak erabat kondenatuz.

Gure Herri demokrata hontan sailik, gerta bide da holakorik. Ze-ren beste aberrietan ba dituzte gramatikazko arauak eta bertora jotzen ez dutenak ez-ikasi, anal-fabeto ditugu...

Egun ere ez dago lo. Lanean dihardu.

Eta kulturea zabaltzea ez ote da karidadeko egintzetatik bat...? ohio-tuz Azkoitiako Kultur maila hobe-tzeko izparringi bat sortzen digu.

«Euskerak burua jasotzea jain-koak nai du» lematzat duten kar-daberatz bazkunakoa dugu. Inkesta, ixtudio ta lan bikainik ba dabilaki eskuartean!

Ez dut uste hemen bukatzen de-nik lanzerrenda. Beste mila lan isil izanen du eginak! Hala ere honenbestez ohar gintezke bere ekiteen hedaduraz. Aski garbi da-goela uste dut.

Ta ninjoan orain Nemesion gana.

ECHANIZ, NEMESIO

Nació en Azcoitia el 19 de di-ciembre de 1899. Ha usado los pseudónimos «Erratzu», «Artiz tar Xabier», «Amillaitz». Sacerdote. Cursó sus estudios en Lekároz (Navarra) y en Comillas (Santan-der). Se ordenó de sacerdote el año 1924. Es miembro correspon-diente de la Academia de la Len-gua Vasca.

Ha colaborado en «Argia», «Eus-kal Eñalea», «Euzko Gogoa», «Egan», «Zeruko Argia», «Olerti», etcétera. Es autor en vascuende de las obras siguientes: Arralde, San Sebastián 1923; Nola idatzi euskeraz?, Zarauz, 1959; Kristau ikasbidea bertsoan, Bilbao, 1950; Kanta-Kantari, Bilbao, 1951; Izeko aberatsa ta Irulearen negarra, Vi-toria, 1952; Antzerkiak, Kontu-Kontari, Zarauz, 1958; Lur berrin billa, San Sebastián, 1967.

Ha merecido premios en diver-sos concursos de cuentos y guio-nes radiofónicos en euskera. Es considerado como el primer tra-ductor y adaptador de canciones de última moda. Su mejor colec-ción de poesías figura en «Egan» (págs. 15-23), 1953. Entre otras traducciones ha realizado Mateo Falcone de Prosper Mérimée, «Egan», 1955.

Idazle jatorra noski, eleiz gizon argi eta bihotz oneko hau! Esaten digu Aita Onaindiak bere «mila euskal olerki eder» liburuan.

Langile aspergaitzat jo dut ha-seran eta ez nengoen oker. Froga dezakezuenez sail orotara iritxi zauku. Entsegu, ipui, kanta, antzer-ki, olerki... ta abarren aita dugu.

«Olerkari dogu, ta egin-egiña alan be, azken urteotan sari ga-lantak jaso. Irudimena dau azkar, ta biotiz ondo urduri» (Azken le-rrro hoetan laburtzen da ongien bere izate osoa).

Michel Labegerie, sasi-mugaz bestaldeko sendagile ospetsua izan ba genduan ere egungo euskal abeslarien aintzindari. Nemesio jauna izan zen kanpoko doinu eta

nitmoei hitza euskeraz jarri eta lau haizetara zabaltzen lehenengo aldiz ahalegindu zena. Lehen urrats haien emaitz liluragarriak orain su-ma ditzazkegu nabarmenki.

Euskaltzain izan arren ez ditu onartzen euskaltzaindiak euskeraz idazteko emanak dituen arau be-rriak. «Guk eztegu idazkera alda-tzeko arrazoi gogorrik arkitzen. Ez-tabaidak otzi eta bakoitzak bere bidez lan egin beza gogoz» esaten digu. Baina honela jokatzu-gero ez ote gera anarkian eroriko? Zer na-hasmendu jarri behar diegu ikasto-letako haurrei?

Arazo hontan kideko ditugu. Ez dut uste hala ere, jokabide hau beren meritu izugarrien murirtz bide ditekeneik. Nik behinik behin beti miretsi izan ditut lan da bo-rroka jatorrerako lehia ta zaleta-sun paregabeagaitik.

Lanak argitaratzen Anastasio bai-no gehiago sailatu bada ere, inpri-matzailerik ezean betirako ilunpe-tan ahaztuak gertatu bide ote zaiz-kigu gure bi idazleen entsegu ta idazketak?

Geroak arrera hogeagooa egin de-zaiera. Nik burua makurtzen diet ta goraipamen bihotztienak eskaini.

Arestian bestea beste jartzen nizuen ez bait neuzkan ahaztuak: Daniel Bastarrika, Iñaki Epelde, Ri-cardo Errazu, Andoni Garate, Ma-nuel Joaristi, Guillermo Larrañaga, Martin Iziar ta Iñaki Manzizidor Azkoitiar euskal idazke gorenak.

Nortzuk aipagarrienak? Konpara-zio mota guziak zaizkit gorrotagarri eta bestalde ez naiz din arazo hontatik garaile ateratzeko.

Gainera, bat ala bestea harira ekar, zer axola? Jaramon gehiegi-rik eta ezagutza handirik ez ote

dugunaren beldurak bihotz bar-ne samintzen dit.

Egia handia du bai Gabriel Aresti poetak;

Inor ez da profeta bere mendea

Pozik

hilen

nintzateke

Ene esanak konsidera litzan euskal harriak esaten duenean.

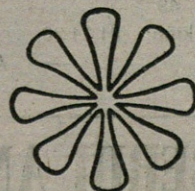
Orain gure axolagabekeria eta arinkeriz ahaztuak ditugun arren, luditik aldentzen zaizkigunean, be-rak zirala gure maixuak, bihotz be-rotasun ta euskalzaletasun zindoak zituztela eta abar idatzi ohi dugu oraitzapenaren amesean murgilduz.

Nik behinik behin ene euskal-zaletasunean, Nemesio eta Anasta-siok, izan duten arrakasta onura-garriagaitik esker ona azaldu eta zor dieten orrena eskeintzen diet.

Guk ere jaun agurgarri hoekin batera euskara bizi dedila nahi du-gu euskal arnaso hil ez dedin.

Gizon jator hauen bizitzak eta ekiteak gure egun lanpetuetan sos-tengu eta euskaltzaletasun ahula-ren zuzpertzaille tinko gerta be-zaizkigu.

Mikel Zuhartzuko

NORK KUKURRUKU!!!

OLLARRAK

OLLOTEGIAN?

...Ez. FAGOR,ok

sukaldian

LIZUAN MEKANIKA EGINTZAK

ERDIRATZAILLEAK
PALAKEN ZUZENTZAILLEAK
HIDRAULIKO SAKATZAILLEAK
MAAI GURUTZERATUAK

Alzibar, 7

Urrutizkiña: 81 17 75

— AZKOITIA —

ERROSPE

KARROTEGIA

Industri Aldea

Urrutizkiña: 81 11 33

— AZKOITIA —

Sudupe Artajalegi Anjel

TOBILLUGINTZA TA MAKINAZKO LANTEGIA

Zona Industrial

Urrutizkiña: 81 14 58

— AZKOITIA —

AZKOITI-KO INDUSTRI ALKARGUNTZA

AZAL-GAIN ZAPALAK
ZUZENTZEKO MAKINAK
GUZITARAKO
AGIN-GILTZAK

BURNI-URTZA
URDINABARRA

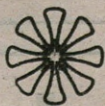
Industri Auzoan

Urrutizkiña: 81 17 72

— AZKOITIA —

“XUBI”

MAKINADUN LANTEGIAK

Ozkadura - lantzeak

Zona Industrial

eta apaintzeak

Urrutizkiña: 81 18 59

— AZKOITIA —

«URASA» LANTEGIAK

TORNUGINTZA — BILBIL - FIRIFARA TA KULUNKARI LANTEGIA

Julio Urkijo Etorrera, z/g.

— AZKOITIA —

«MONISTROL»

MARKESAREN

GELAKO ARDO TA TXANPANAK
Gipuzkoa-rako Ordezkaria

Juan Arregi

Urrutizkiña: 81 17 13

— AZKOITIA —

«UNAMUNO» Pintura Merkataritza

PINTURA, PAPEL MARGOZTUAK ETA APAINGARRIZKO
LANGAILLUAK

Mayor, 49

Urrutizkiña: 81 21 20

Julio Urkijo, 18

Urrutizkiña: 81 16 15

— AZKOITIA —

«ALBERDI ANAIK» LANTEGIAK

TORLOJUGINTZA BEREZIA ESKEMA ERAKUSGARRIKIN

—oOo—

Urrategi-ko Bidezabalean

— AZKOITIA —

MUEBLES

Irureta Erredizak

ERAKUSTEGIA

Kale Nagusian, 70

Urrutizkiña: 81 16 63

— AZKOITIA —

A Z K O I T I A

BEROKIKO EGIN - MOLDEAK

(Tratamientos térmicos)

ELIAS LARRAÑAGA

Julio Urkijo-ren Etorbidea, 30

— AZKOITIA —

Toki-Alai

“BIYOK” Tixmist Indarra

AURRENTZAKO EUNGITZAK

Kale Nagusia, 17

— AZKOITIA —

“Euskize” Denda- Merkataritza

SALGAIRIK ON ETA MERKEENAK

Urrutizkiña: 71 15 23

— AZKOITIA —

Epelde ta Larrañaga, S. A.

ALGADOI — ARILKETAK

Urrutizkiña: 81 17 43

— AZKOITIA —

Izarraitz Egintzak

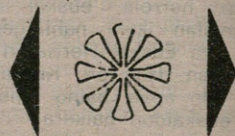
BEREBILLEZKO TORNUAK ETA URKETA
METALENTZAKO ZERRAK

— AZKOITIA —

FORJAS DE UROLA

Irarketa eta Erremintak

Juin Auzoa

Urrutizkiña: 81 10 86

— AZKOITIA —

ORMOLA INDUSTRIAK

Molde-atzak (trokeleria)

Alzibar Etorb., 6

Urrutizkiña: 81 18 77

— AZKOITIA —

Acerías y Forjas de Azcoitia S. A.

Zumarraga bidean Urrutizkiña 81 12 00

Azcoitia

I B A R M I A, S.A.

MEKANIKO EGINTZAK — 30-tik 60 MILIMETROKO, ZUNTOI
TARATULUEN EGINTZA, OSKIDUNENAK ETA LANGINTZARAKO BANAKOENAK

Zumarraga bidean

Urrutizkiña: 81 17 76

Agurra

Urte bete geiago, eta laister datoz egunak gure lantegietako «fio»ak ixilduko dirana.

Betiko izango baliz au orrela!

Egun oien barruan dauzkagu Plasentziko erritarak, zaindari ditugun zerutar Andre Mari eta Roque Deunarenak. Auek dirala ta, idaztitxo onen bidez (baratu ikasloan euskera) Agurrik beroena erritar guztieri, adieratzi naiatz bat edo beste gertadizun gure pestak aotan artuaz.

Ezin ukatu pesta auek ez dirala guk gaztetan eza-gutu genduzen bezelakoak. Denbora berriak berekin daramate aldaketa izugarria ta aldatu dituzte ziaro, gure erri jaien izaera eta jendean jokaera pesta egunetan. Lenago erritik ateratzea txarto ikusten zan lez orain esan genezake bestera dala. Urtetik urtera, jende gutxiago gelditzen da errian. Ez da arri-tzekoa. Langilleak urte guztian gaude ondo irabazi ditugun atsedeen egunak ospatzeko zai, toki batean edo bestean. Etxekoandreak ere, aztertea nai dute urte luzean daramaten lan nekatua sukalde ondoan. Beste aldetik, aukera usariak sortu dira nora nai ta

ara juteko. Ta nola ez? lenengo atsedeen egunetik gertu gaude geyehok erriari agur egitego.

Gertakizun aueri geitu bear zaiue, urtetik urtera sortzen diran nekeak erriko jai nagusiak dagokionen mallan azaldu ditezzen. Auzoko errietan ere, atsedeen egunak dira noski.

Erritar senideok. Ondo igaro pesta egunak eta erbestetik datozenak eraman dezatela Plasentzitik gogoragarririk bikañena. Urte guztiko lanari dagozkion atsedeen egunak, izan ditezela zorion eta pakezkoak.

Gure zaindari ditugun Andre Mari eta Roque Deunak zaitu dezatela erri osoa, emanaz erritar guztieri laguntasun berezienak premia guztietan. Ezoziko Amatxo maiteak izan dezala guretzat erruki eta onetsi ditzala gure asmoak, errian onerako gora bera gutxiak zuzen bidean eramanaz, denok arkitu gaitezen egun batean Betiko Atsedeen tokian «Iriyarena» entzun da ere saltorik egiteko bildur gabe.

Zorionak danori.

Maiztegi

Andramari Soraluzen

Leengo ta oraingo Andramari jaiak orain dala ogeitamar urte inguru bakarrik muga artuta ere badute alderik. Gaurko egunetan dirua asko ta azkar egitea, ortarako bideak ala-alakoak izan ala ez ardua aundi barik amets bakar bezela bekkoi dugun eran jokutzen badugu erriaiak ezer poz eta zirkin gutxi egingo digute.

Biotza zikoiztu, era guzitako mai-tasunak auldu ta bidez norberake-riegoismo ikaragarriak zearo gordindu. Neurri bako diru egarri orrek eta berarekin jabetzeak mundu guzia ziprztinduta utzi gaituk, erritar nere lagun batek esaten dakian bezela.

Gudateak edo gerrak nork neur-tu zenbat kalte ta zenbat erakoak berakin dakazten. Guk ikusi ta bizi izandakoak ere zitalik bada zitala izanak erakutsi zigun zertxobait biribiziko ondoen. Ez gaitzean berotu atzoko kontu auekin batez ere jai onetan. Baiña esana gelditu be-di gauetik goizera perretxikuak bezin erraz ta ugari sortu zitzaiguxen aberats berri, neurri bako diru zale petraleri au ere gerraren ondoren seme dala.

Gaurregun nolan dugu Soraluze, Erri bateko bizitzan aurrenengo di-ran bete bear marduenak agertzen diran arazo-problema oiekin? Jaiotza guziak berarekin dakarte erio-ta, batetik beste puntara ortako bidea aal dan oztopo gutxienez era-mateko eta bizitza burruka ortara-ko indar almenez janztea-jabetzea aurreneko bete bearra zaigu.

Umeak ume diran aro ortan asita bat bere ere eskola jakintzaz ja-betu barik ez dadilla gelditu. Zen-bat eta aurrerapen aundiago ta gi-zartea tartakifago agertzen zaigun eran, eskola ikasiak ere biziagoak eta indar aundiagokoak. Umetzaro ortatik irten da gazte lerden egi-ña da. Ikasiak ikasi badu zertan arduratu oraindik bere ogibidea-ofiziuaz jabetzen eta menperatzen, beti ikasten. Tornillu mordo bat egiten jatorra dala ta ezingo di-gu esan orraitioak ogibide azkar ba-ten jabe dala, edo nai españeraz amor h. barik idazten ikasia dala-

ko eskola ikasi guzien goi maila artua dala.

Erbestean ezagutu ditugu amaika benetan gizon ikasiak, legegizon ta abar euren ogibide zutenak negarti ta kexu eskulanean ezer-tan etzekitelako.

Gaztea zana, gizon eiña sartu da baita ere zartzaroan eramandako bidean lanik asko egiñaz erriaren eta gizartearen alde. Urteak zapal-du dute, makurtu egin da, idar-almenak urritu zaiotz lanean jarrai-tzeko. Bere biitzako udazken edo neguan sartu da. Estaduko legeak ere ezagutzen diote bein adin ba-tean tolostean eskubide duala egin-dako lanaren ordaiñez gelditzen zaizkion urteak goxo ta patxaran igarotzeko. Baiña patxaran gozartu ditzazan eskeintzen dión diru la-gunta txikia ta ez naikoa. Eta erriak zer eskeintzen dio, zertan lagun-tzen dio zartzaroan sartu diren eta laguntasun bearrez diren jaun-an-dre oiei?

Emen Paris'en espaiñar Errepu-blika zan garai artan politiku gizon aundia zan bati itzaldi baten ondo-rengo au aitu nion.

«Castillako erri batean giñan beñi Gobernuaren aginduz bertan egindako ur jauzte ta lan bikaiñak izan zezaten esker on ta txalo agintarien aurkezpenez ta abotsez». Baserri lanetan eguzkiak soñia kis-kaldua ta eskuak larru latzez zi-tuan gizon gazte bati galdetu ge-nion; ai zu, ainbat nekeren semea duzun ogi ori, zuk goizetik gabera lan gogorrez jardunean jardun ira-bazten duzun diru ori, zeure dirua al da.

Baserritarrak zer erantzungo adi-adi giñan eta bai jazo ere era-kutsi-leziño ederra.

Ez, ez jauna-baserritarrak esan zigun-nik irabazten dedan ogi ori, amaika nekeren semea bada ere, nik nere lanean irabazten dedan diru ori ez da nerea bakarrik.

Errian umeak eta gazteak ditu-gu lanerako gertatu bear diranak,

errian zaarrak ditugu lan asko egin ondoren gaur geiago ezin dutenak, errian gaixoak ditugu ta errian...».

«Oiek denek lan egiten dugunon laguntza bear dute, orregatik nik irabazitako dirua ez da nere dirua bakarrik».

Gorago esan bezela dirua edoze-lan asko ta azkar egitea amets bakar duten aberats berri oiek, nun etorriko ba ados gaztelar ba-serritar langille biotz aundi orre-kin?

Soraluzen bai aldugu Etxe ta-juzko bat bearrean diran erritar zaarrak bizitzako azken egunak pa-txaran ta ainbesteko goxotasun ba-tean urratu litezkenak. Guk ezagu-tu genduan Hospitala gaur egunean urteak joan eta joan guztiz atze-ratua gelditzen da. Aize berritze baten zain dago. Andramari jai zori-ontsuak opa dizue erritar dan onek.

Alberdi tar Andolin

ZERUKO ARGIA SALTZEN DA:

ELGOIBAR
M. Gorostiza

EIBAR
Angera
Markina
Irlondo
Eguren
Gisasola
Barela
Alday
Aranburu
Estanko, 11
Isasi
Simon
Amana
Uraul
Urizer
Siglo XX

SORALUZE

SORALUZERI

Bertsoak jartzera nijoa eskuan daukaten orrian kalterik egin gabe, gauzak jarri nai ditut neurrian. Nola bizi naizen neu kaletik oso urrian ze berri dagon aitortzera nijoa Plasentzi'ko errian.

Orain urte gutxi dala, egin zuten egundoko zubixa, lengo sarrari utzi ta aren babesean berrixa. nguruko errieri ematen dio onek amaika inbirixa. Baño onek bapo apaindu du gure Plasentziko errixa.

Erditik dago pasa lekua, ta ertzean geldik berebillak apaintzeko jarrita daude belar ta lore borobillak. Gauzak orrela jartzeko bear dira gizon abillak olakotxe artistak dira gaur plasentziko mutillak.

Aitortzera nijoa, emengo gizonak ez dirala nagixak eta gizurrik esan gabe esatera nijoa egixak. Lengo argi zaarrak kenduta jarri dituzte berrixak gabas piztutakoan, zerua dirudi gure errixak.

Eliz-buru deitzen dan kalean jarri dute kurutze berria albuian lorez apainduta dago egundoko iturria, udaberritik asi ta negura

arek kentzen digu egarria gorputza asetzeko orixe da lurpetik sortzen dan urria.

Erriko eliz-piakin, oroitu bear degu kristauak ba-gera, len etzuan asko palta eroritzeko goitikan bera. Baño orain argi berriekin bapo aldatu dute golpera, gabas begira jarrita, dirudi zeruko atian sarrera.

Ez gero pentza, au danik, txiste edo parabola esango dizut eliz-pekko Ama Birjiñakin konturatua nagola. Pintau berria dago ta, ez dakit zeñiek eta nola baño esan leike zerutik jexita bizi-bizirik dagola.

Elizako torrean luzeria nola neurtzera ez nijuan esango nuke begira jarrita puntia ez daukala bajuan. Aren burua ere jarri dute argi ederrekin lujan. Aurki illargitik ikusiko dute ordua, Plasentzi'ko erlojuan.

Gauzak orrela jartzeko agintariak egin bear batzarrak. Ondo derizkiot gauzak berri jarri ta kendu txarrak. Orrela pozik geldituko dira erriko gazte ta zaarrak. Alakotxe burudunak dira gaurko plasentziatarrak.

Iñaki

S O R A L U Z E

Industrias mecanicas DOJE

IRARKETA URKETA ZIZTATUAK

Olea auzoan

Urrutizkiña: 75 12 11

— SORALUCE —

PLAZENTZI SALGAI ALKARTASUNA

JATEKOAK
MERKATARITZA
OKINDEGIA

Arrate, 4

Urrutizkiña: 75 11 20

SORALUCE - PLAENTXI

CARMELO MENDIZABAL

TORLOJUTZA IRARRIA
ARIDUN ZIGORRAK
BIURKIAK-TUERCAS

Recalde, 1

Urrutizkiña: 75 11 08

— SORALUCE —

INDUSTRIAS

Vicente Olaizola

IRARKETA TA GALKAKETA

Urrutizkiña: 75 12 32

— SORALUCE —

IGARTUA'REN ALARGUNA

BURNITEGI LANGINTZA

Urrutizkiña: 75 11 26

— SORALUCE —

Baserriaren alde

EUSKAL ETA ERDAL

Caja de Ahorros

Municipal de San Sedastian

Banen baneko aziyak
Ongarri ta abonoak
Belar Zuloak

Erosi edo berritzeko diru
aurreratzea

Baserri, lur-tresnak ta abar

Torelavega'ko Perira joan
etorriak

ARANA AGIRREZABAL'DAR FELIPE

«ARAS» LANTEGIAK

Allen motako torloju bereziak — Burni ta metalezko zatiak sailka
«Din» ereduak — Neurri justuko torlojoak

Recalde, 35

Urrutizkiña: 75 11 72

— SORALUCE —

Treviño Anaiak, S. R. C.

Tornillu xee ta zati berezietako Lantegia — Burni-ziri garrangakin
MERKENAK ETA ONENAK

Estazio Auzoan

Urrutizkiña: 75 12 21

— SORALUCE —

Iñurrieta

Goikoetxea'tar Nikanor

TORNILLOGINTZA — ARIZKO TA TXAPA

Recalde, 29

Urrutizkiña: 75 11 41

— SORALUCE —

Caja Laboral Popular

EGINTZAK: GIZARTE-SAILLEAN, DIRUKETA-SAILLEAN
ETA LANTEGI-ZUZENDARITZA SAILLEAN

Zuk aurreratutako diruaren bidez, langille askori, bere lan-sari
erpiñetik irtetzeko bidea sortuko diegu

Martires de Arrate, 6

Urrutizkiño: 75 12 38

— SORALUCE —

JABIER UNAMUNO

TORNU AUTOMATIKOEN EGINTZA, GARRANGA TA
XEETASUN ERA GUZIKO LAN MEKANIKOAK

Atxuri, 1

— SORALUCE —

Urrutizkiña: 75 14 14

MITXELENA

BITXITEGIA - ERLOJUTEGIA

Euskaldunak eskatu salneurriak (deskuentoa)
Avda. de Francia, 1
— IRUN —

TRANSPORTES

azkar

ERAMAN - EKARRIRAKO KAMIOI AUNDIAK

Barcelona, Zaragoza, Valencia, Madrid, Oviedo, Gijón.

Donosti'tik egunero:

Iruña, Bilbao, Gazteliz, Jerez de la Frontera, Cadiz, Al-
canto, Murcia, Cartagena, Granada, Almeria, Santander,
Valladolid, Zamora, Palencia, Salamanca-ra.

Astean iru aldiz:

Sevilla, Lugo, Coruña, Orense eta Vigo'ra.

Carretera Gral. a Hernani - B.º Ergobia - DONOSTIA

Telefonoak: 450313 eta 459723

Aptdo. 1381

AIZTOAK

JAN-GAILLUAK

VENCEDOR

Jose Benito Ardanaz

Era guztietako erredizak

Gabolatz, 28

Urrutizkiña: 75 12 68

— SORALUCE —

TORLOJU LANTEGIA

Alejandro Urrestarazu

Gabolas, 34

Urrutizkiña: 75 12 45

Iraupen aundiko galtzairuzko ukatxoak. Era askotako tornillugintza.

Berebilletako, moto ta makiñetarako aukera aundia.

SORALUCE — PLAZENTZI

DANTZA ARETOA

Dantzari

Gabolata, 38

Urrutizkiña: 75 11 47

— SORALUCE —

Guraso izateko baimena bear...???

Diborzioa abortoa eta kontrazepzioa, idazle askoren gai kutunak ditugu. Benetan dira interesgarri bai guraso, bai ezkondu eta gizar-tearrentzat.

Bada ordea nereko, oien antzeko beste arazo aundi bat: "Edozein gizaseme eta emakume badute eskubide guraso izateko...? Guraso izan ditezke... "Semeak mundura ekartzeko gorputzez gai diran guziak". "Baimen berezi bat ez ote da bearrezko guraso izan nai dutenentzat...?"

Galderak eta galderak... Ez txantxetakoak gero... Beren buruak bakarrik jokoan jarriko balituzte gurasoek, gaitz erdi; ondorenak ordea, semei eta gizar-teari datozkie.

Gaur egunean, beren aurren borroka, zigortzaille eta oinaze emaille guraso askotxo dugu. Zenbat aur martiri, sukalde bazterretan... Aita eta amaren beldur eta ikaraz... Aur tikiak zaitzeko baditu, bai, Gizar-teak bere erakunde-instituzioak. "Protección de menores" deritzate. Ez da aski ordea. Sukalde beldurgarri guzietara ezin ditezke iritxi aur tikiak zaitzaille oiek. Gorputz eta espirituak aurak ongi makilduak izan ondoren iristen dira (iristen diranean) aur zaitzaille erakundeak.

Barne muiñetaraño daramagun arazo au eta aitortu: "Gizon eta emazteki guziek ez dute eskubide guraso izateko "Gorputzez gai izan arren, espiritu aldetik ez dira aski trebe, gizon eta emakume asko, beren gain aurak jasotzeko". "Guraso izateko eskubidea ez da guziena". Gure senak (Instinto) guraso izatera garamazki; ori ez izaki ordea naikoa; ez baikera gorputz uts... Gaiñera, sena oi ez da beti zuzena; biurrikeria eta okerkeriaz jositakoa da askotan.

Gaur egunean, langintza guzitarako agertu bear dezu zure gaitasun eta trebetasuna. Kale garbitzaille izateko ere, nun edo nun, aurretik esamñak bearrezko dira. Eta... Guraso izateko...? Gizartearen eginkizun aundiena izanik, gai zeran ala ez jakiteko ezarren probarik ez duzu eman bear. Baimen berezirik gabe aurrera joango zera. Pa-pertxo batzuk Erriko etxe eta Elizan ziñatu, eta kito.

Zorrotzago jokatzan du Gizarteak aurrik ez duten ezkondukin beste norbaitena semetzat artu nai badute. Edozeinen eskutan ez dituzte utziko sasi-aurak. Aurretik jakingo dute bai, gai zeran ala ez guraso on eta zintzo izateko. Berez, guraso diranekin ez dugu jokabide berdina erabiltzen. Aurak izan eta bear bezela ezi bear dituzten eginkizunak erakutsiko zaizkie; baiña... kasu batzuetan, ez dirala gai guraso izateko, sekulan ez zaie esango. Zergatik jokatzan ote du Gizarteak? Guraso ordekoekin orren estu eta besteekin orren lasai.

Aur-ekartzeko onetan leen-erantzukizuna gurasoena da; baiña, bigarren mailan bada ere, badu Gizarteak zer ikusi aundia; aur-ekartzeko ori gizarte eginkizun bat da (Función social). Gizartearen babes eta laguntza eukitzeko eskubidea badute gurasoek. Ez ote dezake eskatu Gizarteak gizon-emaztekiei guraso izateko gai izan ditezela...?

Gizarteak ez du geiegi sartu bear ezkonduen bizitzan; guzientzat litzaie ordea ongarri eta mesedezko Ezkontz-Ikastolak antolatzea, neskatxa-mutillak seriooki gertu ditezten guraso zintzo eta on izateko. Ezkontzara jo nai dutenen gorputz eta Espirituak bear bezela aztertzea eskola oietan, guzientzat litzaie mesedezko. Bakarren batzuk izan ditezke sekulan ezkondu bear ez lutekenak: Buruz naastuak, buru galduak buruz arin-ariñak diranak, erremediorik gabeko alkoolikoak, psi-osis batean bizi diranak eta abar. Maixu izateko nai eta naiezkoak dira eskolak. Guraso izateko, ez ote? Arostegitar Jokiñ

DIBORZIOA BAI ALA EZ

(III) Politiko ta gizarte arazoa

Lehendabizi Italiako gertaeren berri emango dizuet.

talian diborzio erakundea lege sartu berri da. Parlamentoak onartu zuan eta Lehendakari jaunak izenpetu dekretoa.

Italiak bi alderdi garbi ditu: bata konserbadore-klerikala eta bestea liberal-sozialista, eta au da txarre-na... anti-klerikala.

nok ez beza ar bereizketa au politiko-zientifiko erara... gure gaia agertzeko baizik. Batzuk klerikal izanik, besteak anti... ditugu. Ona emen zakurra eta katua beti bururakako prest.

Egoera au Italiako aspaldiko kongun ahaztu Italiaren batasunaren dairaren ondorena degu. Ez deza-eta askatasunaren etsai gogorrena Eliza (edo Batikanoa) izan dala. taliar liberalen gogoetetan beti dakusagu elizaren itzalaren bildurra.

Gaur egun ere D.C. (demokrata kristauak) aginpidea dutenez, liberalengandik asi ta ezker-ertzeko jendearentzat apaiz eta gotzaien eskuetan daude. Batikanoren atzaparretatik ezin askatu.

Au dena, ala dan ala ez, ezta ain erraza jakitea eta askoz zailago frogatzea.

D.C. diborzioaren kontrakoa zan. Aurkako lan onetan eskubi aldeko indarrekin bat egin zuan.

P.C.I. (italiar Alderdi Komunista) zeharo bestela jokatu zuan. Diborzioaren alde. Ontako P.L.I. (liberalak) ekin bat egin zuan.

Giroa oso nahastua izan zan.

Diborzioak politiko alderdia duela eta, politikieriazko arazoetatik libre behar luke. Italian gertatu berri dana, ez da izan joko demokratiko eta erriarekiko errespetuarekin egiña. Diborzio arazoa gauza larria da, orren kontura Parlamen-toko ekilibrio berriak sortertzan seriatzeko.

Elizaren jokoa nolakoa izan zan? Ofizialki, Batikanotik alegia, Juridiko aldetik batipat jo zuten.

Lege orrek konkordatoa austen zuela eta, konkordatoa bien arteko elkarriketaren ondoren bakarrik auts zitekeala. Ez parte baten borondatez. "Pacta sunt servanda" zan aien orrua.

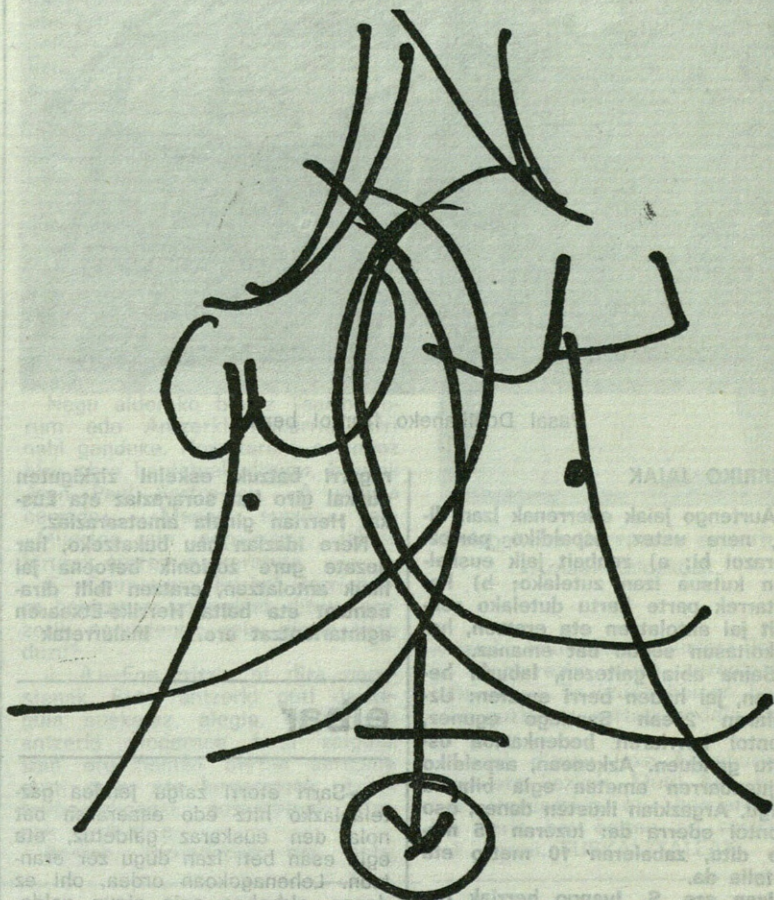
Ortaz gaiñera, zenbait Gotzai, Genovako Kardenala buru zutelarik, «Kruzada» gogor bati ekin nai zioten diborzioaren aurka.

Azkenean, Konstituzioaren arau-ra, 500.000 pertsonak izenpetuaz «referendum» bat eskatu du. Datortzen urteko ekainean egingo da, gauzak aldetzen ez badira. Referendum onek lege-dekreto ori indar gabe utz dezake.

Beste Elizaren zati askok oso bestela jokatu dute. Kristau zira-nez diborzioa ez da ona, esaten zuten. S. Juanen «Munduaren pekatuak» badu or zer ikusirik. Baiña gure iritzia eta gure erabakiak ezin dizaizkegu besteie ezarri eta lege betetzera behartu. Italia osoarentzat, baliteke gauza ona izatea askatasun ori. Guretzako, kristautentzat alegia, bada nun lan egin ezkonduen artean.

—oOo—

Gobernuaren elburua denon ona izanik, iñork ez dio ukatuko diborzioa legez onartzeko eskubidea. Eliza ez da iñor lege bat, kristautentzat «lege»dan zerbait, erri oso-

ari ezartzeko. Bestalde nere iritzian, ezkontzaren iraunkortasuna gauza egokia da gizarte baterako. Alde ortatik Gobernuak iraunkortasunaren alde lan egin dezake.

Baiña eta, egunetik egunera elkarrengandik urrun bizi diran senar-emazteak ugarituz ba-doaz...? Ez ahal du Gobernuak egoera orri lege soluzio-bide emateko esku-biderik?

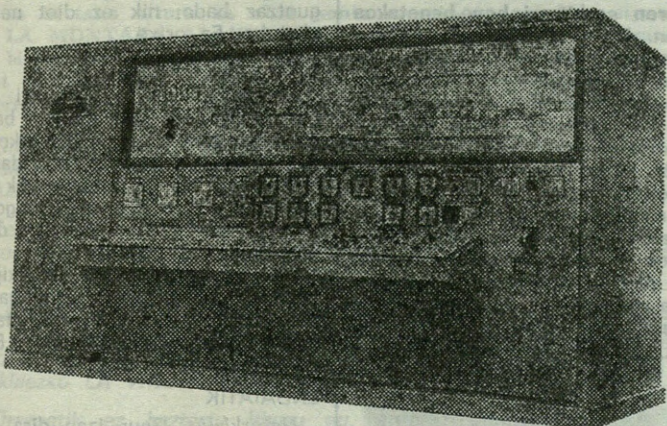
Gobernuaren lege emailleak erriak aukeratuak izanik, aien erabakiak gutxi gorabehera erriaren nahia interpretatu behar luke. Behar duala esan det ez ori gertazen danik.

Partiduak, eta partidurik ez dan errialdeetan «diktadurak», erabilli ohi ditu arazo au euren balioa jasotzeko eta datozen auteskudentan botoak ugaritzeko. Au izanik askotan, ez beti, oinarririko arazoia, euren jokaerak «ideologizatzan» trebeki saiatzan dira.

—oOo—

Diborzio arazoa politiko denik iñork ez du ukatuko. «Politikierian» erortzeko ere gai egokia danik, denok onartu behar genduke.

J. J. Goenaga

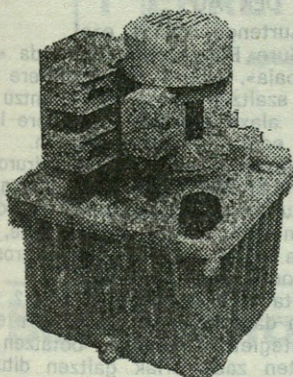

TXIMIST-INDAR SAILLA

Departamento ELECTRICIDAD

LANERAKO, BANAKETARAKO TA AGINTZEKO TRESNAGITZA

Aparatos de maniobra, distribución y control

OLIO-INDAR SAILLA

Departamento
HIDRAULICO

GARBE - LAHMEYER

WUPPERTAL - ALEMANIA'ko
Etxearen banaketa ta
teknika laguntza

Banaketa ta Teknika laguntza:

REX-ROTH GMBH Alemania

RUHRITAL Sp A Olio-indarra. Italia

TUROLLA Sp A. Italia

Goimendi - Automatismo

AUTOMATISMO

Lantegi ta landolak:
Jolasokietta (Herrera)
SAN SEBASTIAN

Urrut. 453840 (iru ari) ta 451860

Telex. 36172 GOIME E

Erakusketa ta denda:

Iparragirre, 15 - SAN SEBASTIAN

Ordezkaritza:

Eulioje Serdan, 18. Urrut. 220535-36

VITORIA

ONDO BADABILL
Otsein DA

Kontu emen! Euki gogoan!

Adieklide ta etxekojaunok!

Zuen enmasteentzako esku-erakutailik onena. Zuen aukalderako

apaingarri

Eltze azkarra. Asadora-Freidora RADAR. Erre ta prejitzeiko aukerakoa

SUPERCACEROLA A PRESION -RADAR-

Juegos Espátulas y juego Cubierto -RADAR-

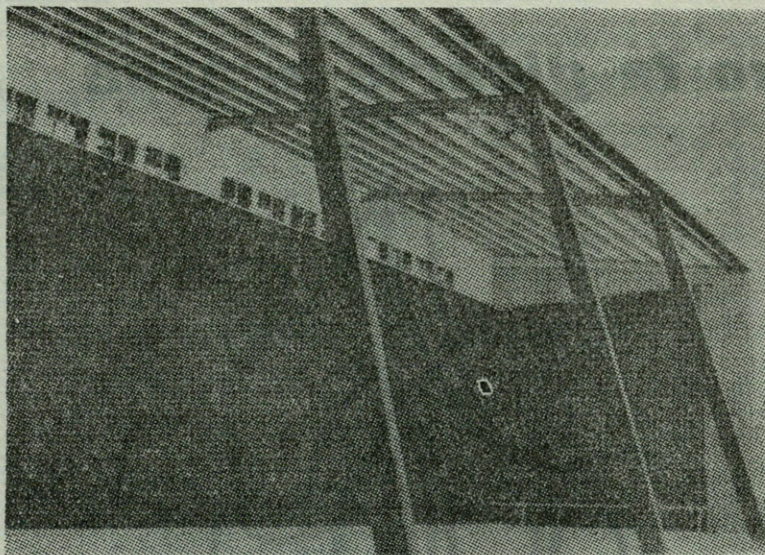
LANTERIA-INDUSTRIAS RADAR

ESKOMATZA (Gipuzkoa)

Gipuzkoako Aurrezki Kutxa Probintzialak, 75 urte betetzean, orain arte bezela, gure Probintziaren alde lan egiten jarraituko duala adierazten die Gipuzkoar guztiei.

pasai donibane

Pasai Donibaneako frontoi berria.

HERRIKO JAIK

Aurtengo jaiak ederrenak izan dira, nere ustez, aspaldiko partez. Arrazoi bi: a) zenbait jaiek euskaldun kutsua izan zutelako; b) herriarrek parte hartu dutelako zenbait jai antolatzen eta eratzen, herrikoitasun sendo bat emanaz.

Baina abia gaitezen, laburki bederen, jai hauen berri ematen: Uztailaren 25ean Santiago egunez, frontoi berriaren bedenkazioa ospatu genduen. Azkenean, aspaldiko sajuandarren ametsa egia bihurtu zaigu. Argazkian ikusten denez, oso frontoi ederra da: luzeran 35 metro ditu, zabaleran 10 metro eta estalia da.

Izan ere, S. Juango herriak behar-beharrezkoa zuen frontoi bat pelota zaletasuna sor dedin gazteen artean batez ere. Hemendik aurrera beraz, partidu onak antola daitezke Euskal Herriko pelotari onenen artean.

Uztailaren 27an, «Arrantzaleen Eguna» ospatu genduen. Sardinak, bixiguak eta atunak erretzen aritu ziran herriko enparantzan, arrantza-lez jantzitako gizon, emakume eta gazteak. Inguratzen, hurbiltzen ziran edozeini arrai errea eskeintzen zien. Gauean, tanborradako aide arinak entzun genituen herriko kaleetan. Donostiako Irratia, azkeneko hilabete hauetan beste herriar ibili dan bezela, gurean ere izan zan eta hurrengo egunean, irratitik, radiotik entzuteko aukera ederra izan genduen: Kepa kontzejala, Avelino Ollokiegi arrantzalea, Juanito Makazaga arrantziari trebe izandakoa, M. Luisa Salaberria arrantzale baten emaztea... oso ondo aritu ziran bakoitza bere gaian, beren iritzia euskeraz emanez.

Uztailaren 31n, S. Inazio egunez, gauean, suak eta karrozak izan genituen itsas-bazterrean. Ikusgarriak izan ziran karrozak, suak inguratuta, uraren gainean emeki-emeki aurrera zijoazteak. Lau karroza irten ziran; baina, guri gehiago atsegin zitzaiguna eta txalo gehiago jaso zuena zera izan zan: Itsas-Mendi mendigoizaleen «Baserria». «BIZI NAHI» idatzi-ta zeramkien «Baserri» karrozak bere atean. Izan ere, euskaldunon bihotzeko ametsa, gogoa eta nahia zera baita: gure Herriak «bizi nahi» izatea.

Abuztuaren leian jaien bukaera eta Euskal Jaia hain zuzen.

Goizeko 10etan, Herri Meza izan zan. D. Jose Albisua meza-emaiela genduelarik eta Pello eta Xabier apaiz-laguntzaile zituelarik. Bi hauek apaiz berriak ditugu eta azkeneko urte hauetan gure artean bizi izan dira benetako sanjuandar eginak. Pelok ederki zion zuzendu zizkigun hitz laburretan: «Herriaren alde eta euskal langileen alde burrukatzen saiatuko gera, benetako apaiz izaten ahaleginduaz. Zuen laguntza espero dugu». Zorionak bioi eta aurrera jarrai dezatela etsitu gabe. Guk gure aldetik, gure laguntza osoa eskeintzen dizuegu eta benetako adiskide bat duzela ziur egon zaitezte!

Eguerdian, Gorrotxategi eta Arozamena bertsolari trebe eta yayoak aritu ziran herriko enparantzan bertso jarloa eskeiniaz.

Gauean, enparantza leporaino betea zegoelarik, euskal abeslariak aritu ziran: Antxon Valverde, Unai bikotea, Pantxo eta Pello, Erlak bikotea eta Egan taldeak ordu zo-

ragarri batzuk eskeini zizkiguten euskal giro bat soraraziaz eta Euskal Herriaren ginala ametsaraziaz.

Nere idazlan hau bukatzeko, har bezate gure zorionik beroena jai hauek antolatzen, eratzen ibili diranentzat eta baita Herriko-Etxearen agintarientzat ere. Inialurretak

eibar

—Sarri etorri zaigu jendea gaztelaniazko hitz edo esaeraren bat nola den euskaraz galdetuz, eta egia esan beti izan dugu zer erantzun. Lehenagokoa ordea, ohi ez denez, aldrebes egin zigun galdera, alegia, «Hi, nola dok *girus* erderaz?» —«Ba...».

—Makinatxo bat aldiz eraman gaitu lanak Oñatira. Oñatiko baserri batetan ere iraganak gara udaro zenbait, haurtzaroen. Hala ere lotsaz aitortu behar, Salamancara bera, esate baterako, Oñati baino hobetoago ezagutzen dugula. Oñatira lanaren eraman ohi gaitu, Salamancara ordea, turistarenak.

«Santixo» bihamenean, Santa Ana egunean hain zuzen, egundainoko bilaketa egin genduen Oñatin. Ba ginjoazen Legazpira bidean eta, bat batean izugarrizko katedral edo kolejiata erako bat ikusi genduen zelai batetan patxadaz jasoa. Geratu ere geraerazi genion bortizki autoari, eta baita bertaraino joan eta barruan sartu ere. Frakaz jantzitako frantziskotar batek eman zigun Bidaurreta deritzan harako Monasterioaren berri. Guk ez dakigu zenbaterainoko balioa eduki dezaketen 1510 urtean Juan Lopez Lazarragak jaso zuen eliza eta konbentuak. Hala ere, segur gaude hamaikakoz kilometro eginak garelako Bidaurretako gotiko tristea eta Errege Katolikoaren harmarri petralak baino eskasagorik ikusteko.

Inorena ezezik, geure burua ere hestu hartu beharrean gaude. «Santixo» bihamunean, Santa Ana egunean, egundainoko bilaketa egin baiken duen Oñati aldean...

—Uranzu dela eta, harrigarri deritzagu Bidasoako idazlearen «jariyoa», «nerbiyoa» eta «ilusiyuaria». Hona hemen Eibarko idazle batek gabe lortuko ez dituen hiru dohain. Onenean ere, «jarixua», «nerbiyoa» eta «ilusiyuaria», ez besterik.

—Burgosko Auzitegiaren epaitu berriak ditugu zazpi eibartar. Eibartarrak edo-ta Eibarren bizi izan behinik behin. Luis Urkiza, hogeita bat urte; Jesus Maria Gisasola, Martin Abanzabalegi eta Ignazio Mayagaray, hiru urte. Xabier Zabaleta, bi urte terdi; Juan Antonio Azpiazu, urte terdi, eta Migel Mendiguren gainontzeko penarik gabe askatua. Zaitzete kementsu!

—Batzuk barrura eta beste batzuk kanpora, «sanjuanetako» «tibiboak» bailira. Abuztuaren 3an, goizeko zazpi terdietan atera zaigu Julio Sarasua jauna. Hilabete inguru izan da Donostia aldean noizik behingo bisita eginaz. Eta nola joan ez «pensión completa» eskaintzen badiote? Hain gustora bide zegoen eze, uste baino astebete gehiago egin behar izan du. Eta artean alaba, aita noiz etorri zain, zertarako eta... ezkontzeko! Azkenean aita askatu eta alaba lotu. Eta amak... pozez, negar.

Printzipeen ipuinak ere ez diratke horren ondo bukatzen. Zorionak guztiei.

—Udalak, Uztailaren 28an, ohizko biltzar batetan elkarturik, funtzionarioen batzuk ekonomikaki zigortzea erabaki du, sarriegi lahera berandu helduak baitziren. Aspalditxoko ziri bat datorkigu gogora, hots, «Atzo erabat erre zen Udaletxea. Ez zen inor mindu, laneko orduetan gertatu zen eta».

—Biltzar berean berriro ere aipatu zen Zezen Plazaren etorkizuna. ahiko istilu eta iskanbila sortu zituen delako arazo honek duela pare bat hilabete. Geroztik isildu bide dira beroaldiak. Oraingoan Udalak soluzio bat eskatu du. Ez omen du nahi alferrik horrelako tokirik eduki. Batzorde bat izendatu du zezenketarekiko azken proiektu bat presta dezan, harako proiektua Udalak onartuko ez bala, beste edozertarako moldatuko lirakeela gaur eguneko zezen plazaren lurak aurrez esanaz. Zezenzaleek ez dute begi onez ikusi Udalaren asmo hau.

—Abuztuko oporrekak direla eta, ehun eta berrogeita zortzi autobus irten omen ziren Eibartik Uztailaren 31an, hau da, igaz baino lau-rogel gutiago. Aurtun inoiz baino jende gehiago gelditu bide da inora joateko. Alde batetik, «oporrekak ordainduak» ez direlako horren ordainduak hogeita egunetan hor zehar ibiltzeko. Bestetik, urteen buruz, herbesteko jendea gero eta bertakoa dugulako edo-ta gero eta harreman eta lokarri gutiago duelako haren jaioterriko senideekin.

Amatiño

oriako alegia

Udaldiko oporraldiak heldu zaizkigu, eta herriko festak igaro ondoren hartu edo hartuko dute gehienek bere atsedendia. «Grandes fiestas» delakoak aberastu gintuzten eta oraintxe hasiko gara beren esanahi ta mamia jasotzen. Batez ere gaztelara «ederrean» zegoen programa osoa irakurriaz konturatuko gara bere garrantziak.

—oOo—

Oporraldiak gustora hartuko ahal ditugu!

Ttipietako esaldi haiek balio daukute:

—Oporraldiak zertarako?

—Ardoa lasaia egiteko.

—Ardoa gustorago zertarako?

—Deskantsatzeko.

—Deskantsatu zertarako?

—Ondo garala pentsatzeko.

—Ondo garala pentsatu zertarako?

—Berriz lanean hasteko.

—Lana zertarako?

—Ardo gehiago edateko eta berriz oporraldiak izateko.

—Oporraldiak zertarako?

—...etc...—

—oOo—

«Oporraldian nora hoga?» galdetuz gero, zer erantzun ez da erraz jakitea.

Benidorm eta gaineruntzekoak etortzen zaizkigu segituan burura. Baina Torremolinos eta alde horietan halako «escándalo público» asko izaten omen da «La Voz de Guipúzcoa» irratiko euskera-aldian entzun dugunez, eta ez zaiku komeriko «pekatu-toki» horietara joatea. Beste batzuk asmatu eta sumatu behar!

Dena dela, Karteroeneko atariak ez du horien inbiriari porroi ardo ta alkiak ditugun artean.

—oOo—

Gaur egun, denok dakigu Ikastolek eta beroietako irakasleek daramaen borroka. Azkeneko berria: Euskal Herri guztiko irakasleek (denak ez baziren ere) udarako ikastaldi-kursillora joan dira Iruiñera ta hara! berriz bueltan etorri behar izan dute, San Ferminetako giroa ikusi eta besterik egiteke. Galerazi alajaina!

San Ferminak ikusi ditugu behintzat eta, espero ez genduen gau ederra pasa ere bai, eta eskerrak eman beharko dizkiegu halako «jaia» eman digutenei.

—oOo—

Ordizian «Oldarra» taldea ikusi genduen (ballet). Gazte talde bat ginen elkarrekin joanek, eta asko gustatu zitzaigun. Ohiturik garanez, ba dakigu gure herrietan ikusten diren dantzak zer-nolako seriosunez ematen zaizkigun eta ikusten ditugun. «Oldarrakoei» ez ordea:

Ordiziako saio horretan haseratik bukaeraino irriparra ukan genduen ezpainetan. Beste bizitasun bat ematen zien dantzei. «Oldarra-

koei» irtendako aire alaiak sentitu genituen.

Orain, beste taldeak ikustean «monotonoak» idurituko ote zaizkigu? Agian bai ba lizateke.

—oOo—

Aralarren, Igaratzatik bueltan, minetara sartu ginen lehenigo igandez. Eta hara, espero ez genduen, uste ez genduen aurkitu genduen bertan: artzai txabola taberna bihurturik, mahain batzu kanpoan eta han gizon helduak eserita, ondoan gazte batzuk, ondoan soinu-jotzaila eta gazte «kuadrilla» handi bat dantzan. Neskak eserita, eta mutiak inguruan borrokan edo zinbuluka edo beste edozertan. Zehar-begiratuak. Apartxeago berriz, gaxtetxo mutil batzu jolasean (edadeko nekak etxean seguraski urrutiti hortara joateke) oiloak arrapatu nahiz eta handiagoei borrokara bultzatzen. Txabolatik mahainetara eta buelta neska prestua zerbitzari.

Denbora asko zen halakorik ikusten ez nuela, eta gustora egon ere!

Esaterako igandeoro festan gailtzenontzat ez da erraza hala libertatea. Datorren urtean joateko asmo biziz jexi ginen Amezketarat lano itxi-itxiar inguratutik.

Kale-Beheko

motriku

AGUR ANDONI JAUNA!

Bein betiko joana dugu lur onatik Andonegi ta Sustatatar Andoni apaiz jauna.

Emaezu, Jauna, betiko atsedena, ta betiko argiak, argi egin bezaie.

Uztailaren 16 an, 58 urte zituelarik, argitasun osoarekin, irriparrakoz azken itz gozoarekin. Agur egin zigun. Agur bai, Andoni, agur laster arte!

Itxuraz eder azaldu arren, azken gara auetan gaixotasunak mendeatutik zebillen. Ala ere, bee gaixotasun garrantzak eramankizun aundienaz izkutatuaz, beti alai, beti gertu arkitzen zan bere eginkizun guztia aalik obekien betetzeko. Eleizaren serbitzari bene-benetakoa baitzan. Biotz zabalekoa beartsuen artean, ta neka-ezifia egintza guzietan. Ikustekoa zan Getarioko errian, bai baserritar, arrantzale eta batez ere gazteria artean zenbaterainokoa arren aundia zuen. Argia zan ta itz-errexekoa itzaldietarako. Musikolari zanez, laister moldatu zuen arrantzaleen artean Eleiz abeslari taldea; ta ez nolanaikoa, abots ederrez ornitutako talde bikaina. Baita gazteen artean ere Luistarren pelota txapelketa eta era ortako sariaketa asko. Langille purrutakua izanik, laster bereganatu zituen zear ta gazte geienak.

Andoni jauna Motrikun jaioa zan, bere jaioterriaren maitale eta euskaldun zintzoa. Bere bizitzako urte batzuk atzerrietako lurraldietan igaro zuen, Frantzia, Kubata abar... Bere erritik urrun ibilli arren, etzuen inoiz ere bere erriaren ganako maitasunik eta euskaldun kutsurik galdu. Apaiz zintzo ta euskaldun jatorra genduen Andoni jauna.

Gazte-gaztetandik apaiz izateko gogoa nabaitu bezain laster, Satorrangoko Apaiztegiari asi zan apaiztarakoak ikasten. Apaiztaroko azken urteak Frantzian, Kanbon egin zituen, eta Azkainen Meza Berria eman. Geroztik, Santiago de Kubako Gotzai-Eleiza edo Katedralean organulari izan zan. Arrezkeroz, Kubako Santo Tomas Eleiz-nagusiko erretoze. Gerotxoago, Kobreko Apaiztegiako ikas-arteakari. Azkenik, Kobreko «Santuario Nacional de la Caridad» deritzan santutegiko erretoze.

Atzerri aldean urte mordsoka igaro ondoren Euskal Erriratzeko griña sortu zitzaion: Euskal Erria baitzan bere eguneroko ametsa;

emengoxea zan, ementxe bere ume jolasak egin, ementxe zegoen bere zoriona. Bere aberriaren ganako maitasunak bultz eraginda, 1949. garren urtean Motrikuratu zan, ta andik laister Getariako San Salbador Eleiz-Parrokiko apaiz-organulari izendatua izan zan. Geroztik 22 urtetan Getariako erri polit zoragarran pozez eta paketsu bizitu zan. Guziak ziran bere lagun, guziek maite zuten, eta berak ere etzeukan Getaria erria ofiazpiratzeko, ez orixe; maitasun biziz maite zuen Getaria eta Getaritarak; beraz ez da arritzekoa naigabe aundia uzte Getaria eta Motrikotarren artean Andoni jaunaren eriotzak.

Zeruan arki bedi Andoni jauna; ara igotzeko gure laguntza berean bada, igo bitez zerurantz gure otoiitz beroenak.

Entzun Zuk Jauna, illen oiua, eta il danari eman zerua.

Andonegitar Ziriako

irun

NAUÑARI

Ez dakit nor zaitudan, Nauña, susmo bat badedanarren. Ziurrik ez jakin.

Joan den Ekainak 21, Irungo berrien xorta eder-eder bat eskeini zenigun. Jarrai ezazu, arren, idazten. Zuk ala nai izan ezker, amabostero egingo degu. Nik ilabete bakoitzaren leenengo zatian eta zuk bigarrenean. Ni asita nazu. Jarrai zuk orain!

«AMA XANTALEN»

Izeneko elizatzoko xarra da. Irungo zaarrena diotenez, Irungo elizarik zaarrena delakoan gaude beintzat. Umetatik alaxe entzun izan dugu.

Oso xaartuta agertzen da eta zaarberritze premia galanta baduala agerian dago.

Irundarren artean zabaltzen ari den berri batek asko poztu gaitu, alegia, Ama Xantalenen elizatzoko berritzeko asmotan dirala erriko eta elizako agintari jaunak.

Ongi da, oso ongi ere. Erri laguntza bada, nik ez diot nererik ukatuko. Ez orixe.

ESTU ETA LARRI

Dabilzkigu geure nekazari jatorrak. Izan ere lan danak batera etorri zaizkie aurtun. Bi alako lan egin bear. Ez da txantxa. Udaldian beti naiko lan ez zeukatlarik lana gaifiekza pillatu zaiete aurtengo gorabeera eta katramilla auek dirala bide.

Buruko miñik asko dabilkigute. Eta gero azokazaleak dana garesti dagoela esan! Orrelakorik! Eta uztailleko 27ko arrija ura? Etzan gero nolanaikoa izan!

ENDAIATIK

Natorkizue. Gaur izan dira angok eliza parrokian, goikoan, Lizeagaren alargun zintzoa izan zen Andre Pilar Adarraga Larbururen illetak.

Txit ezaguna irundarren artean, angoka baino alde ontako gelago ote zan nago.

Otoiitz bat, irakurle, zenaren alde. Eta bere familia osoak gure samin agurrik biotzekoena jaso beza. G.b.

AU DEK AU

Aurtengo izokirik eza!

Gure Bidasoa beti izan da «Izoki-ibaia». Liburu zaarretan ere alaxe azaltzen omen da. Urantzu zanak alaxe egiztatu zuen bere idazlan eder eta sakon batetan.

Entzun dedanez, aurtun irurogeiren bat ale besterik ez omen da eskuratu aal izan. Eta ori ozta-ozta. Salneurri ederra egiña dute, jakina milla eta irurenean erosten neronek ikusi bait du.

Eta izokirik ezaren «zera»? Agirian dago. Ia esan bearrik ere eza. Lantegietatik uretara botatzen dituzten zaborreriak galtzen dituzte. Batere batere zalantzarik gabe. Lantegi berrietakak batez ere.

Nurri gogorak lenbaitlen artu ezik, gure izokiarenak egin du. Zorritzarrez.

EUN URTE

Bete berriak ditugu «Jesusen Mirabeak» izena daramaten lekaimetxoak, gauzez gaxozai ibilli oi diranak.

Uztailaren 25ean elizkizun ospetsu bat izan zuten beraien elizatzokan. Antxe giñan. Donostiako Gotzai Jaunarekin batera Irungo eta Endaiko Erretore jaunak zuten Meza. Alaxe beraien eunganen urtebetetzea gogoratu zuten. Bijoazkie gure zorionik sutsuenak.

Mutxurdin

LIBURUAK

AUSPOA saillean Aita Zabalak ez du aterrunerik bertsoak zabaltzen. Oraingo au TXIRRIAREN bigarrena da, ta 103 ta 104 zenbakiz joa da. Beti bezela TXIRRIAREN TESTAMENTUA izeneko liburua nola azaldu ziran aren zenbait bertso ta abar, or kontatzen dizu jesulagun saiatuak.

Txirritaren bertsoak aipatu ezker, gure goraltzak alperrik izango dira; Txirritaren betsoarako yayotasuna ta eskua, ezagunak baitira. Oraindik or-emen barrealatuak geldituko da beste zenbait bertso; Txirrita agor eziñeko bertsoak izan baitzan. Eta or dituzu, irakurle, leengoeti itsatsi ta kantatzeko ainbeste itz neurtu jator.

MENDI GAINETIK izenez dator urrengo AUSPOAREN emana. 105 zenbakiz joa liburuxka au. Onek esaten diguna bistan dago. Aita Zabalak aurrera daramala bere lan amestua. Gerokoentzat or geldituko da Bertsodun ENZILOPEDIA. Gure bakarteak, kantuz betetze-ko ez dira aldrebesak izango.

Txanda onetan datorren bertsolaria Jose Inazio Etxeberria Mendiola degu; 1894garren urtean jaioa, alajaina; ta Urrestillako Otalategi baserrian bizi zaiguna.

Liburuaren izenak dionez, mendi-menditik datoz bertso auk; baserri ori oso goialdean baitago jarria. Bertsoak Aita Zabalak Inazio beraren eskutik jaso ditu. Iturri garbikoak dira, beraz.

Bertsolariaren bizitza-kondaira ere bertsoan jarria dizu beraz. Arta ta kanta besterik ez da izango zure lana.

Kanta, birgarroak eta txantxangorriak bezela; mendiko biziari. Kanta gau t'egun Jaunak euskaldunoi eman digun doai eder orri eskerrak. Orixe izango baita Aita Zabalentzat pozik aundiena: berak ainbeste nekez bildutako bertsoak gure erri ta basoetan barreia dituzela.

AUSPOA saillak egin du lan eder au. Euskal Erriak diraueño, bertsolarien sona ez da galduko.

CALENDARIO ALAVES izeneko liburu bat jarri didate begi aurrean. Liburu etsigarria ta ARABAKO errietako giroz bete. Izenak naikoa adierazten duanez, Arabako errietan urteak dituan jai, oitura eta giroa kontatzen digu Gerardo Lopez de Guereñu jaunak.

Araba ere aldatzen ari da bere gauzetan, eta XVI garren gizalditik XIX garrenera bitartean iraun zuan giroa galtzeko zorian genduan.

Ederki etorri da, beraz, liburu au, aintziñako urte aietako gorabeerak gure artean gal ez ditezen.

Neretzat, beste liburu bat gogora ekartzen dit Guereño idazlearen onak. 1925 garren urtean, ni apaiz egin berri ta Arabako mendi aldera bialdu ninduten apaiz lanetan ari nendin.

Arluzea, Markiñez eta Urarteko erriak Arabako errietatik etenda daude. An egon zan urte aietan Donostiar apaiz bat, JUAN ESNAOLA ta bertako oitura ta abar kontuan artu ta zabaldu zituan bere EN LA MONTAÑA ALAVESA izeneko liburuan. Gazterik il zan giza-joa biriketarik eri Bialzteri (Laguardia) aldean. Ordutik oso maiteak ditut Arabako erri txikitako oitura eta giroa. Orregatik, neri Guereñoren liburu onak oroitzu zaizkiz berriro piztu dizkit.

Oraingo au, liburu lodiagoa da, ta kontu zaarretan aberatsagoa, dirudienez. Erderaz idatzia egon arren, beti itsasten zaio, erri aietako euskal-kutsua.

Zenbait itz, gure artean galduak, angorederan arkitzen ditugu. Ango txoko eta bazterren izenak, euskerazkoak dituzu, naiz eta erri aiek aspaldi gure euskera galdua izan.

La LUZIA, la BIZKARRA ta abar esaten zituzten beren soroetako izenak. Itz aiek euskerazkoak ziranik etzekiten, baiña an zeuden euskaldunok jasotzeko. An zenituan Urarteko LA VIRGEN DE LARRAURI ta Markiñezko LA VIRGEN DE BEOLARRA ta abar...

Orregatik ez baztatu liburu au, erderaz datorrelako. Bein baiño gelagotan arritu egingo zaitu, erri aietan gorde dituzten oitura ta leku-izenak, ain euskaldunak. Orre ikasiko dezuna.

Etxaniztar Nemesio

Landola-erramintak — Lan-treema guzietarriak — Galtzairu kalibratuak — Leunketa gaiak

F ERRETERIA U NZETA

KIBAR. Apartado 18. Ibarrescorus, 14

Urrutia: 71.000

Ez Merkenak

Bai Onenak!

Janari bidez izaten dira ganadu on, indartsuak, Eta nora jo jakin bear du baserriar burutsuak, Berebiziko aragi pillak; gañera esne putzuak, Oiek guziak berekin ditu Fanderia'ko penteuak.

FANDERIA

ERRETERIA

Azpeitiako 'Arnas' Antzerki Taldea

Azpeitiako kultur errealitate bat Arnas Antzerki Taldea dugu hain zuzen.

Urte batzuk daramazki bere zerigin berezi horretan.

Taldea osatzen duten guziak gazteak dira eta beren zuzendariarekin elkarriketa egin nahi dugu, hau ere 27 urteko mutil gaztea.

Hau horrela izanik, berari galdara batzuek egin nahi dizkiogu.

Euskaltzaleak.—Nola sortu zen talde hau?

Joe Aramburuk.—Herrian zegoen egoera ikusirik, egoera horrerit irteea bat ematearren sortu ahal izan genduan.

E.—Zeinen babesean zaudete?

J. A.—Hasieran herriko kultur tale batengana hurbildu giñan. Hauak sorbaldak jasoaz aurrerapenik ez ziguten eman, orduan Antxietakoengana joanik onartuak izan giñan. Orain beren babesean gaituzue.

E.—Zein izan zen lehenbizikotik antzeztutako antzerkia?

J. A.—Gure lehenbizikotik antzerkia «Nolabaiteko Gurasoak» izan zen. Hau Jean Cocteau frantziar dramaturgoarena da.

E.—Esanahirik bai ahal dauka antzerki horrek?

J. A.—Nik uste dut esanahia haundia duela, bainan ez da erraza esanahi hori hartzen. Gaur eguneko burgesiaren bizioak salatzen ditu.

E.—Zenbat denbora igaro zenuden antzerki hori preparamen?

J. A.—Antzerki oso luzea zanez gero ikusi behar da lehendabizikoa zela. Horregaitik zailtasun haundiak egon ziran antzeziari berrien artean gainera oso laguntasun gutti

izan genduen. Nik uste urtebete inguru ibili ginala antzerki horren bueltan.

E.—Nolako erantzuna izan zenduten ibilitako herrietan?

J. A.—Erantzun onak izan genduen genduen herrietan. Ondarroan eta Ernanin antzeztu ondoren Azpeitian azaldu genduen gure lan hau; beste sei herritara joateko asmoetan ginan bainan herri batean, Zumaian, antzerki egilearen firma eskatu ziguten eta ez edukitzean bertan behera utzi beharra izan genduen.

E.—Aurrera begira zer antzerki duzue eskuartean?

J. A.—Orain lantzen ari gara Heinrich Ibsen-en «Andere Etxea» hau emakumeen deretxoetaz ari zaigu. Honekin batera Ballesteros-en «Farsas contemporáneas» ere atera nahi genduke, euskeratuta noski.

Negu alderako berriz Teatro Forum edo Antzerki irakurria jarri nahi genduke. Horretarako oraingo hiru obra hautatuak ditugu, hirurak Jean Paul Sartre-nak, «A puerta cerrada», «Manos sucias» eta «Muertos sin sepultura». Jakina hirurak aurrez euskeratuta.

E.—Gaur egun, Euskal Herri osoa begiratuaz antzerkiak dituan arazorik nagusienak zein direla uste duzu?

J. A.—Ene iritziz bi dira nagusienak. Bata, antzerki guti daukagula euskaraz, alegia, euskarazko antzerki modernoak falta zaigula. Izan ere hemen bertan sortzaile gutti dugu eta hemengoak utzirik herbestekoenak euskaratuak diranak gutti dira.

Bestea, zuzendaririk eza, hots,

«Nolabaiteko Gurasoak» antzeztuaz, «Arnas» taldekoak.

antzerki talde batek aurrera joateko beharrezko duan zuzentzailea falta zaigu. Ez ordea hemen baizik leku guztietan gertatzen dela esango nuke.

Hauk ditugu Joxe Arambururen iritzi eta kezak. Mutil bat, talde bat. Herriarekin eta herriarentzat lan serio bat egiten ari zaizkigunak. Jarrai. EUSKALTZALEAK.

QaR·Sorta

101.—«AMATIÑO»

«Zeruko-Argia» astekari onetan idazten digu «Amatiño»-k. Eibartik.

Eibarko barriak bakarrik ez. Begi-zorrotzez sumatzen ditu garrantzi oneko gaiak: Euskal Erriko jakintzari dagozkionak batez ere.

Erri bateko barriemoteille apaltzat agertzen badau be bere burua... gaurko euskal idazlerik irakurrienetarikoa bat dogula «Amatiño» uste dot.

Idazle onak emoten be badaki Eibarrek, ikusten dogunez.

Asko poztuten gara, ainbeste fabrikaren artetik euskal luma barriak ikusteaz Eibarren.

102.—ANDALUZIAR EUSKALDUN BARRI BAT SEVILLAN:
JOAKIN ESPEJO GUTIERREZ

Sendagille, botikario dogu Joakin Espejo Gutierrez. Sendagille eta Kimiko.

Andaluziakoa bera: Sevillan bizi da, «Divino Redentor» kalean dauka etxea.

Bere buruz ikasi dau euskera, liburuetatik. Oñatibia eta Altunaren Gramatikak lagun.

Gaur ikusi dot Loidi Joseba-Andoniri egin deuskan eskutitz bat.

Errextasunez idazten dau, korapillotu barik. Zolitasun egoki bateko luma da berea, iritziak emoteko.

Ikasle bada be oraindikoko, bildurtia danik ez dirudi. Bihoziduna dator.

Euskal idazle jatorkula urte gitxi barru, esango nuke.

Loidigandik eskuratu eskutitz au, eta andik laster aurkitu ditut iru ikasle gazte: Unibersidadetik datozenak irurak.

Udako bakantzetan dagozala, eta euskera pixka bat ikasteko asmo-tan..., baiña betikoa: zailla dala euskera ikasteko.

Bai? Zaila e? Eta Sevillako «euskaldun barri» onen eskutitza erakutsi deuseet irurak: «Andaluziako gizon onak ikasi badau euskera, zeuek be ikasiko dozue, gure badozue behintzat».

Eta gaur bertan asi dira Oñatibia eta Altunaren liburuakaz.

103.—EUSKAL LAGUN-IZENEN BARRI:
IKER, ASIER, OIER, ANER, MIKELDI

Iker. Elizan eta juzgadian ontzat artu dute Donostian. Euskaltzaindiaren iritzi-aitorra eskatu dute juzgadian.

Asier. Eragozpen barik artzen dute orain mutil-izen au. Alaxe Donostian egun auetan.

Sayo. Iminteko ibili dira mutil-izen au Donostian. Ez dakit ontzat artu duten ala ez juzgadian. Ez nekien izen onen barririk orain arte. «Zigor» antzerki liburuko personaje-izenak omen da, esan didatenez.

Oier. Aner. Mikeldi. Donostian ontzat artuak (elizan eta juzgadian), Amatiñok diñonez Eibarrek kronikan «Zeruko Argia»-ren 438 zenbakian.

ARRIURDIN

¿NUN DA NEKAZARIA?

Txakurra zaunka ate ondoan

- uluka ganaua ikuluan
- atxurra lotan erdoi artean
- gurdia itxulita atarian
- Arria ugari solu gorrian
- kimuak ximelduta baratzen
- Lurrean autsa azian ordez
- jantzotu zaizkigu baserriak!
- Eta... nun da nekazaria?
- nun dira nekazariak?
- Nun izkutatu ote dira
- baserrietako langilleak?
- Mamorrut beltza sagastietan
- sastraka margulla mendi-goian.
- Zelaiak ez du belarrik sortu
- ardirik ez duan aitzakian.
- Eratxi dute aritz aundia
- milla urteko itzala zuan
- Zer izango da biarko eguna
- umerik ez ba da sukaldean?
- Eta... Nun da nekazaria?
- nun dira nekazariak?
- izardi-patsa uzten ari dira
- kale barreneko lantegian
- Nun da nekazaria?
- nun dira nekazariak?
- Iltzera zeak baserri-etxea
- odol-ustuta guregatikan
- Nun da nekazaria?
- Nun dira nekazariak?...

Bodegón

Alejandro

Alejandro'ren Bodega dago

Donosti'ko txoko baten,
bein ezagutzen dutenak zintzo
takite aruntz joaten.
Nai dan aukera ba-dezu beti
jaten bezela edaten,
oberik ezin arki ditek
merke ta ondo ematen.
Formin Calbetón, 4

DONOSTIA

J. URKIXOREN EHUNURTEBURUA (eta, III)

Euskararen geroa

Luis Haranburu-Altuna

Euskararen geroaz arduratzean, 1920 garrenean ez zuan Urkixok geure hizkuntzaren arazoa eta egoera gaitza hesi apartekoan ifintzen. Aitzitik, Euskararen gaitza aztertzean bere ikuspegia areago zabaltzaz, Europako beste zenbait hizkuntzaren egoera ere alpatzen zuan. Urkixoren baitan gaitz bakarra eta berdina zen Bretoi, Oc, Euskarak eta beren gisako hizkuntzak zuten gaitza. Gaitz horri «ezin bizia» zeritzan Urkixok.

1920 ko urte mugan, Urkixok kontraesan larri bat zekusan Europako linguistika alorrean. Batetik, herrien arteko lokarrien estutzea eta unibersalista ideien haizea bolara. Eta bestetik Herri tipienetan ere nabari zen hizkuntzarekiko begirunea eta preziaztea. Rusia eta Austriako Imperioak apurtu ziren eta erresuma baqoitza bere hizkuntzari arreta handiz so egiten zion.

Baina Urkixok European zehar hasnautzen zuan Kontradizio hura bera, bere barnean zeraman. Urkixoren barrena erdibituri zen unibersalista eta euskaltzale zen alderditik. «Volapük», hizkuntza unibersala landu eta euskaraz hain iraunkorki borrokatu ziren biak, gizon bakarra osatzen zuten: Urkixok. Urkixoren jokaera eta saiaera asko aztertzean, ez genezake ahaztu bere gutizia bikoitza.

XX mendeko lehen urteetan zientziak izan zuan aurrerapideaz kutsaturik zen zenbait europar. Eta oraindik gertuegi ziren romantizismoaren egunak. Arrazoi bi hauk, zer ikusi handia izan zuten Urkixok unibersalista trokatzean. Zeren Urkixok bere garaiko gizonen arketipo dugu, eta bere jenerazino kontradizio ororen agerpide.

Lehenengo gerrate handia bukatzean eta Rusian sobietarrak boterea igoaz gero, Europako hizkuntzen ikuspegia, eraz, nabarmenki aldatu zen. Zela romantizismoaren urratsa, zela marxismoaren beritasuna, unibersalista ideiak sakonik errotu ziren. Eta «Esperanto» eta bere gisako beste zenbait hizkuntzaren hipotesiak, ez ziren orain bezain amets eta hipotesi soil. Baina nazionalismoaren garaia ere heldurik zen eta Alemaniak, Italiak e. a. ek «chauvinismoa» gehigarri zuten.

Beraz, Urkixok bere egin zuan, European zehar hizkuntzaz sortutako arazoa. Eta arduratuz bide zijoan linguistika gaitan, bi ideologiko mota hauek eraginik.

Askok nekatu zen Urkixok delako «Volapük» hizkuntza unibersalaren alde. Eta hizkuntza hau lantzen zuten europar aintzindariekin izan zuan harremanik. Baina Urkixok gizon praktikoa zen eta berehala jabetu zen hizkuntza haren ardurak ez zuela funtsik. Urkixok, hildo bereizitako bat behar zuan, eta euskararen aurkitu zuan bere ezin egonaren atsedean. Euskararen, aurkitu zuan bere gose eta egarri osagarria. Euskarak, Urkixok, errotu egin zuan. Eta nola bait ere Urkixok, Euskara bere hesi hertsiatikan at jarri zuan. Euskara deserrotu egin zuan. Urkixok, leihoa zabaltu zuan, gure euskara zahararen zenbait misterio eta asmakizun xelebre astinduaz.

EUSKARA ZIBILIZAZIO BIDE

Europako hizkuntzen egoera aztertzean Urkixok A. Meillet-en maisuagor onartzen zuan. Eta Europako zenbait hizkuntzari, zibilizazio bide zirenei, so egin eta gero galdera hau egiten zuan: Hizkuntza

«Eusko Ikaskuntza», 1932garren urtean bildua.

Zutik: Apraiz, J. Agirre, A. Donostia, Villalonga, Urkixok (x), Fuentes, Mendibil, B. Etxegaray, J. M. Barandiaran, Eguren, Armendariz.

Jarrita: Aranzadi, De Jaime, J. Elorza, J. Orueta, Lereboure.

hauen aurrez, zein da Euskararen tokia?

Iberiar antzin denboretako lekuko bakarra zeritzan Euskarari. Urkixok dionez, guti gora behera, egungo Euskara hau aintzinako Euskara haren berdintsua da. Beraz Euskara, Ibero eta Akitanoen gizarte moldeen inurri pare gabekoa dugu. Erromanoen gizarte-molde erlijio, eta kultura Iberiar irixtean, eriten bide bi bakarrak zituan euskarak: edo hil edo kultura berriaren arabera jokatu. Zorionez, dio Urkixok, Euskarak bere egin zituan, besteren ziren zenbait hitz, neurri eta pentsa-molde. Hitz batetan esateko, Euskara «latinizatu» egin zen. Eta jokaera hontaz ez ditugula kulpatu behar geure arbasoak, dio Urkixok.

Lehen latinizazio hontaz gero, Erdi Aroaren mugan, Euskal Herriko zenbait lurralde, romanizatuak izan ziren; Araba batik bat eta halaber Nafarroako zenbait hauzo nagusi.

Urkixok dionez, egun ere, Lehen Latinizazio eta bigarren romanizazio hau Euskarakiko ekarri zuten egoeraren antzekoa sortu deraukute frantses eta gaztelania hizkuntzak. Zibilizazio bide diren bi hizkuntzen aurrez (pean) aurkitzen gara egun ere eta geure arbaso zaharren gisara jokatu beharrean gara.

Urkixoren aburuz, bilinguismo bat onartu beharrean gara euskaldunok. Baina ez dezagula pentsa, otoi, esaten derauku Urkixok, bilinguismo hau atzerapide eta euskaldun izatearen ukazio denik. Aitzitik, bilinguismoa ongarri izanen da Euskararentzat.

Euskal Herrian sortu berri ziren zenbait ikastolaren aurrerapide eta lan aztertu ondoren heldu zen Urkixok ondorio honetara. Egund ere, arazo berdinek kezkatzen gaituzte, euskaldunok, arazo honen gaitza are urrutiago joan bada ere. Eta nire baitari diot, ez ote den premiazkoa Urkixoren gisara, gure zenbait ekintzaren ondorioak eta erakutsiak jasotzen hasteko saioa. Ez dut nik esan Urkixoren pentsaera zuzena edo daitekean zuzenena denik. Baina hor dakusagu, Urkixorengan, joera jatorria eta guztiz jarraigarria: azterketarako prestatutasuna.

EUSKARA ATZERAPIDE?

Unamunori, Salamandako bizkaitar hari, itsu eta sasi-politiko argal deritza Urkixok. Zeren Euskara, euskaldunon urkamendi eta atzerapide dela esaten duenak, «baskofobo» baizik ez dira.

Euskara atzerapide ba da, ez da, ez, Euskara kultura eta zibilizazio bideetako gai ez delako; aitzitik, euskaldunok, gureaz beste den hizkuntza batetan, kultura bideetatik abiatzen garelako omen da atzerapide Euskara. Euskararen herioa, beroni jarri dioten eta diogun hesiatikan datorke. Eta hesi hori, eskola deseuskalduna da, honela dio behintzat Urkixok.

Pio Barojak zloenez, Euskararen sintaxi eta gramatika joskera zahar eta gogorretik omen datorkio bere kultura bideetako ez-gaitasuna.

Urkixok gogor polemikatu zen P. Barojarekin, eta funtsean, honetara bildu daiteke bere arrazoi bidea: «Euskarari, ezin bizia, ez datorkio, ez, bere zahar eta sintetikotik izatetik. Euskara galbidean ba da, euskalki asko eta desberdinetan zatitua datzalako, Euskaldunok guti garelako eta agintariei, Euskararen laguntza, ez bide zailako ardura, doa galduz Euskara.

EUSKARAREN BATASUNA

Euskararen batasunari buruz jardun diren artean, Urkixok lehentakoa eta aintzindari izan da. Bere egunetan euskal idazle zirentzat hitz gogorrik izan zuan. Bakoitza bere alderditik zebilen eta Urkixok ezin eramana zuan berekoikeria, batik bat Euskara lantzen ari zirenen artean.

Zibilizazio eta kultur bide izateko, Euskarak duan eragozpiderik larrienetakoa, euskararen zatiketa da. Urkixok areago eraman zuan Luziano Bonaparte printzeak euskalkiei buruz hasi zuan lana. Eta klarki zekusan berak, Euskararen zatiketa zein sakon eta gaitza zen.

Urkixok ez zen ados zenbait euskal idazlerekin, berauk, batasuna

bortizki eta mekanikoki sortu nahi zutenean. Utopia deritza asmo honi. Balizko eta teori mailako batasun honen aurrez, Urkixok, Europako zenbait herriren esperientzia zekarren. Eta herri haietan zekusan Urkixok, nola hizkuntza batua eta ofizial bat izan arren euskalkiak edo «patois» desberdinak irauten zuten, hizkera mailan.

Beraz Urkixok, praktika alderdian so eginaz onartzen zituan euskalkiak hitzegiteko tenorean. Baina ofizialki eta literaturari zegokionez hizkuntza bakarra eta batua aldarrikatzen zuan.

Lehenengo gaitzak dira egungoak eta duela mende erdi bat, egun eta (zakarrago) bizpahiru urte bezala, ordungo euskaldunak ere iritzi desberdinak zituzten Euskararen batasunari buruz.

Polemika giro hartan Urkixok bere egin zuan jokabide hau: «Har eta landu dezagun euskalki bakar bat, eta eman dizaiogun berorri literatur jantzia. Gero hizkuntza literario hau, batasunerako gai eta bide izanen da. Batasun hau astiro eta gelditi lortuz joanen bada ere».

Bide hau zuan gogoko Urkixok jaunak. Baina bildur zen (eta ala fedeli bazuan zeri bildur izan) berekoikeria izanen ote zen batasunaren oztoporik larriena.

Hain amestua zen batasun hau lortzeko, jaio berri zen Euskaltzaindiaz ez zen Urkixok luzaz fidatu. Zeren bere aburuz, Herriarengan itsatsi behar zuten batasun honek. Herri honek, gorenko instituzioen maisuagoren pean lortu behar zuten Euskararen batasuna. Eta gorenko instituzione hori, Diputazioa zen. Urkixok fede frogatua zuan, ordungo Euskal Diputazioa haieran. Gero hauek huts egingen bazien ere.

Argi zen Urkixoren ikuspegia, batasun honek izan zezakean peril eta suete gaitzo. Zeren zientzia eta linguistika alderditik, gisa honetako saiaerak jatorrak eta guztiz interesgarriak badira ere, Herriak ez ba dio arretaz erantzuten, praktikazko funtsik bariko asmakizun hutsa gerta daiteke. Horregatik erasten zion Urkixok, delako batasunari, perpausa hau: «Bata-

sunai bai, baina errotua eta astiroki».

Inolaz ere Urkixok onartzen ez zuena zera zen: Hizkuntza literario bat osatuaz gero, hizkuntza hori herriari estrainio eta herriatik at izatea. «Purismoa», berez, joera bezala onartua izan bazitekean ere, purismo hori arau eta neurri bezala gaitz zela zion.

Neologismoei buruz, Urkixok al-deko zen. Eta literatur hizkuntzak, herrikoiz ziren hitzak jaso behar zituela zion. Besterik, literatura herriaren aurrez zurtz eta zillor gabekoa izanen zen.

Arestian esana digu I. Sarasolak bere «Euskal literaturaren historia» liburuan, Urkixoren garaiko jenerazinoak, literatura zahar eta hain preziatua huts egin zuela. Bizpahiru izan ziren gure literatura zahararen mamia dastatu zutenak, eta hauen artean, Urkixok. Bibliofiliatikan zetorkion Urkixori literatura zaharrerako gutzia, eta asko zor zion beronen ezagutzeari. Urkixok buruz hotz eta zentzuz ez zortz iraun zuan. Horregatik dugu Urkixok lehenaren gordailu eta geroaren habe. Aintzindari eta aurrerakoi izan zen, errotua eta praktikoa zelako. Bere praktikoa sena, gure historiaren zuan ikusmira eta ezaguera zabalek zetorkion.

Urkixok ez zuan Euskara linguistika alorrean hesitu, eta teknikakera agorrean ito. Urkixok, Euskararen geroaz arduratzean, Herriari egin zion so. Hona hemen bere hitzak: «Ez dugu ahaztu behar hizkuntza fenomeno sozial denik, eta gizon bakarrak guti badezake ere, Herri kontzientziatu eta batutak hizkuntzaren habiadura eta osaketa lor dezake».

Urkixoren aburuz, Euskararen batasuna ez datorke soilik euskalkien bateratzetik, aitzitik euskaldunok ere batu egin behar dugu, HERRIA osatzeko. Eta herri bat menderatuko duenik ezer ez da.

